KRAJINÁRSKA ŠTÚDIA

podľa Metodiky identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny
vydanej vo Vestníku MŽP SR, roč. XVIII/2010, čiastka 1b, ISSN 1335-1567

SPRÁVA O HODNOTENÍ NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

GOLF HOTEL TÁLE

DRUH PROCESU EIA:	povinné hodnotenie
ČÍSLO ÚLOHY ZHOTOVITEĽA:	058/2023
NAVRHOVATEĽ:	**Tále ski & golf resorts s.r.o.** Horná Lehota 694 977 01 Horná Lehota
SPRACOVATEĽ:	**HES - COMGEO, a.s.** Medený Hámor 25 974 01 Banská Bystrica
ZODPOVEDNÝ ZÁSTUPCA A ŠTATUTÁR:	JUDr. Matúš Sura, člen predstavenstva Ing. Patrik Reisel, predseda predstavenstva
ZODPOVEDNÝ RIEŠITEĽ SPRACOVATEĽA:	Ing. Tatiana Jurecová
SPOLURIEŠITELIA:	Mgr. Linda Fekete – grafické prílohy Ing. Slavomír Hrúza – grafické prílohy
DÁTUM VYPRACOVANIA:	VI. 2024

OBSAH

I. ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI 7
1. Názov 7
2. Identifikačné číslo 7
3. Sídlo 7
4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu navrhovateľa 7
5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie 7

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI 8
1. Názov 8
2. Účel 8
3. Užívateľ 8
4. Umiestnenie navrhovanej činnosti 8
5. Opis technického a technologického riešenia 9
6. Dôvod umiestnenia v danej lokalite 14
7. Dotknutá obec 15
8. Dotknutý samosprávny kraj 15

III. IDENTIFIKÁCIA A OCHRANA CHARAKTERISTICKÉHO VZHĽADU KRAJINY (ChVK) 16
1. Základné územné charakteristiky 17
1.1. Identifikácia objektu štúdie v území 17
1.2. Vymedzenie záujmového územia 19
1.3. Fyzicko-geografický komplex a potenciálna prirodzená vegetácia 20
1.4. Štruktúra krajinnej pokrývky 25
1.5. Terciárna štruktúra krajiny 33
1.6. Vývoj krajiny, história 36
1.7. Právna ochrana územia 39
2. Vizuálno-optické vlastnosti a rozľahlosť krajinného priestoru 41
2.1. Vizuálna rekognoskácia terénu 41
2.2. Optometrické parametre krajinného priestoru, vizuálne polia 44
2.3. Vizuálna exponovanosť krajinného priestoru 58

2.4. Vizualizácia krajinného priestoru a interpretácia vizuálnych vlastností krajiny 61
3. Identifikácia vizuálnych znakov krajiny – krajinný obraz 78
3.1. Krajina ako súbor charakteristických znakov 78
3.2. Komplexné vnímanie a definovanie krajinného obrazu 78
4. Riziká zániku významných znakov 79
5. Návrh opatrení na zachovanie žiaduceho stavu krajiny 79
5.1. Regulatívy a opatrenia ako nástroj na udržanie priaznivého stavu 79
5.2. Zabezpečenia manažmentu krajiny a trvalého monitoringu 79

OBRÁZKY

Obrázok 1: Fotodokumentácia súčasnej podoby objektu Hotel Golf 9
Obrázok 2: Vizualizácia centrálneho objektu 11
Obrázok 3: Zjednodušený pôdorys, funkčné využitie plôch 11
Obrázok 4: Vizualizácia modulárnych chatiek 12
Obrázok 5: Umiestnenie navrhovanej činnosti v rekreačnej lokalite Tále 17
Obrázok 6: Súčasný Hotel Golf a hranice navrhovaného areálu GOLF HOTEL TÁLE 18
Obrázok 7: Navrhovaný areál GOLF HOTEL TÁLE 18
Obrázok 8: Umiestnenie navrhovanej činnosti v doline Bystrá 19
Obrázok 9: Umiestnenie navrhovanej činnosti v ochrannom pásme NAPANT. 19
Obrázok 10: Hypsometrické zobrazenie nadmorských výšok a ich profil v území doliny Bystrá 21
Obrázok 11: 3D zobrazenie reliéfu Bystrej doliny 22
Obrázok 12: Hypsometrické zobrazenie nadmorských výšok a ich profil v lokalite Tále 23
Obrázok 13: Súčasná krajinná štruktúra doliny Bystrá 27
Obrázok 14: Pohľad na súčasný areál Hotela Golf 28
Obrázok 15: Krajinná štruktúra bezprostredného okolia záujmového územia .. 29
Obrázok 16: Okolité rekreačné objekty a prebiehajúca výstavba západným smerom od záujmového územia 29

Obrázok 17: Zmiešaný lesný porast s prevahou smreka na plochách navrhovanej výstavby modulárnych chatiek 31
Obrázok 18: Koryto občasného bezmenného prítoku Čierneho potoka 31
Obrázok 19: Regulované koryto a brehová vegetácia občasného bezmenného prítoku Čierneho potoka na ploche golfového ihriska v území bezprostredne pod areálom Hotela Golf 32
Obrázok 20: Udržiavaný trávny porast priľahlého golfového ihriska 32
Obrázok 21: Prírodné kúpalisko pod Hotelom Partizán 33
Obrázok 22: Porovnanie krajinnej štruktúry Bystrej doliny na ortofotomapách - r. 1950 (vľavo) a r. 2024 (vpravo) 37
Obrázok 23: Tále – prvé vojenské mapovanie v r. 1764 – 1787 (vľavo), druhé vojenské mapovanie v r. 1810 – 1869 (vpravo) 37
Obrázok 24: Tále – ortofomapa r. 1950 38
Obrázok 25: Tále – ortofomapa r. 2010 38
Obrázok 26: Tále – ortofomapa r. 2024 38
Obrázok 27: Výrez z RÚSES okresu Brezno 40
Obrázok 28: Súčasný Hotel Golf – južný pohľad z golfového ihriska 41
Obrázok 29: Súčasný Hotel Golf – východný pohľad z hotelového parkoviska 42
Obrázok 30: Súčasný Hotel Golf – západný pohľad z priľahlej plochy pre šport 42
Obrázok 31: Súčasný Hotel Golf – pohľad z vtáčej perspektívy 43
Obrázok 32: Umiestnenie pozorovacích bodov 45
Obrázok 33: Pozorovací bod P-1 - Chopok – vrcholová stanica lanovky - pod Rotundou, 3D pohľad z výšky 2,24 km 46
Obrázok 34: Pozorovací bod P-2 - Veľký Príslop, 3D pohľad z výšky 2,11 km 46
Obrázok 35: Pozorovací bod P-3 - Dereše, 3D pohľad z výšky 2,45 km 47
Obrázok 36: Pozorovací bod P-4 - Ski Tále – vrcholová stanica vleku A, 3D pohľad z výšky 0,93 km 47
Obrázok 37: Pozorovací bod P-5 - MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica, 3D pohľad z výšky 0,93 km 48
Obrázok 38: Pozorovací bod P-6 - Tlstý javor, 3D pohľad z výšky 1,20 km 48

Obrázok 39: Pozorovací bod P-6 - Ungrovo, 3D pohľad z výšky 2,29 km 49
Obrázok 40: Výhľad z pozorovacieho bodu P-1 - Chopok – vrcholová stanica lanovky – pod Rotundou – vzdušná vzdialenosť 7,62 km 51
Obrázok 41: Výhľad z pozorovacieho bodu P-2 – Veľký Príslop – vzdušná vzdialenosť 7,48 km 52
Obrázok 42: Výhľad z pozorovacieho bodu P-3 - Dereše – vzdušná vzdialenosť 7,39 km 53
Obrázok 43: Výhľad z pozorovacieho bodu P-4 - Ski Tále – vrcholová stanica vleku A – vzdušná vzdialenosť 1,49 km 54
Obrázok 44: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 5 – MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica – vzdušná vzdialenosť 4,59 km 55
Obrázok 45: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 6 – Tlstý javor – vzdušná vzdialenosť 21,06 km 56
Obrázok 46: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 7 – Ungrovo – vzdušná vzdialenosť 13,13 km 57
Obrázok 47: Exponovanosť existujúceho Hotela Golf 59

TABUĽKY

Tabuľka 1: Prehľad dotknutých parciel (uvedené podľa registra C Úradu geodézie, kartografie a katastra SR) 8

Tabuľka 2: Porovnanie záberov pôd - stav a návrh 13

Tabuľka 3: Zhrnutie záberov – stav a návrh [m^2] 13

Tabuľka 4: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov 25

Tabuľka 5: Súčasná krajinná štruktúra doliny Bystrá 26

Tabuľka 6: Prepočet odobratých množstiev na zdokumentované odberné výdatnosti (HGP 2022) 34

Tabuľka 7: Povolené množstvá prečistených odpadových vôd vypúšťaných do toku Bystrianka 35

Tabuľka 8: Pozorovacie body 45

Tabuľka 9: Viditeľnosť navrhovaného areálu Golf Hotel Tále z vybraných pozorovacích bodov 50

I. ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

Tále ski & golf resorts s.r.o.

2. Identifikačné číslo

53 505 727

3. Sídlo

Horná Lehota 694, Horná Lehota 977 01

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu navrhovateľa

Meno:	Miroslav Puliš
Funkcia:	konateľ
Adresa:	Podhorie 78, Podhorie 969 82
Telefón:	+421 917 619 473
E-mail:	miroslav.pulis@slovunitenergy.sk

Meno:	Ing. Marian Kurčík
Funkcia:	konateľ
Adresa:	Štiavnička 194/22, Podbrezová 976 81
Telefón:	+421 48 645 3400
E-mail:	kurcik@zelpo.sk

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie

Meno:	Ing. arch. Tomáš Krištek
Funkcia:	architekt, What Architects s.r.o.
Adresa:	Okánikova 3262/4, 811 04 Bratislava – Staré Mesto
Telefón:	+421 904 353 938
E-mail:	kristek@what.sk

Miesto na konzultácie:	Kozia 26, 811 03 Bratislava – Staré Mesto

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

GOLF HOTEL TÁLE

2. Účel

Navrhovaný investičný zámer zahŕňa rozšírenie existujúceho rekreačného areálu, prestavbu existujúceho objektu „Dependence“ hotela „Stupka - Golf“ na kongresové a wellness centrum, umiestnenie 73 ks modulových chatiek v jeho okolí a výstavbu príslušnej infraštruktúry a parkovacích plôch s kapacitou 93 parkovacích miest. Objekty navrhovaného rekreačného areálu budú umiestnené v území s rozlohou 25 384 m^2.

3. Užívateľ

Užívateľom bude navrhovateľ Tále ski & golf resorts s.r.o., ubytovaní hostia a návštevníci rekreačného areálu.

4. Umiestnenie navrhovanej činnosti

Kraj:	Banskobystrický kraj
Okres:	Banská Bystrica
Obec:	Horná Lehota (508624)
Katastrálne územie:	Horná Lehota (817201)

Dotknuté územie zaberá 14 parciel registra KN-C druhu zastavané plochy a nádvoria a ostatné plochy, o sumárnej výmere 25 384 m^2.

Tabuľka 1: Prehľad dotknutých parciel (uvedené podľa registra C Úradu geodézie, kartografie a katastra SR)

Parcela	Druh a spôsob využitia pozemku	Výmera parcely (m^2)	Príslušnosť k ZÚO	
			zastav. územie	mimo zastav. územia
1714/1	Zastavaná plocha a nádvorie	1217		✓
1714/2	Zastavaná plocha a nádvorie	1410		✓
1715/3	Ostatná plocha	3916		✓
1715/4	Zastavaná plocha a nádvorie	2477		✓
1715/5	Ostatná plocha	6796		✓
1715/8	Zastavaná plocha a nádvorie	385		✓
2301	Zastavaná plocha a nádvorie	9		✓
2302	Zastavaná plocha a nádvorie	25		✓
2303	Ostatná plocha	4055		✓
2305	Zastavaná plocha a nádvorie	328		✓
1718/5	Ostatná plocha	4083		✓
1718/23	Ostatná plocha	428		✓
1718/24	Ostatná plocha	189		✓
1718/25	Zastavaná plocha a nádvorie	66		✓

Areál „GOLF HOTEL TÁLE“ sa nachádza vo východnej časti k. ú. Horná Lehota, mimo zastavaného územia obce, v stredisku cestovného ruchu Tále, vpravo od Bystrianskeho potoka, pod cestou III/2373, paralelne s ktorou je vedený turistický chodník Partizánska cesta a cyklotrasa spájajúce Tále s Krpáčovom.
Pozemky sa nachádzajú v ochrannom pásme Národného parku Nízke Tatry (NAPANT) s vyhláseným 2. stupňom územnej ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

5. Opis technického a technologického riešenia

SÚČASNÝ STAV (NULOVÝ VARIANT)

Areál hotela s výmerou cca 7 500 m^2 v súčasnosti tvorí budova hotela s ubytovacou kapacitou cca 62 osôb, parkovacia plocha s kapacitou 10 parkovacích miest, prístupová cesta. Za objektom hotela sa nachádza trávnaté ihrisko (cca 1 480 m^2), ktoré je od budovy hotela oddelené javorovým stromoradím. Jestvujúce ubytovacie zariadenie poskytuje ubytovanie v nižšom štandarde s nedostatočnou kapacitou parkovacích miest a na ploche, z ktorej nie sú zrážkové vody vhodne prečisťované. Vody zo striech voľne stekajú do okolia. Terajší objekt je pre požiadavky tejto doby morálne, technicky a technologicky zastaralý, energeticky náročný, obalové konštrukcie majú nevyhovujúce tepelno-technické vlastnosti, systém vykurovania elektrickým kotlom má nízku účinnosť - jeho prevádzka je významným zdrojom emisií oxidu uhličitého. V západnej, severnej a východnej časti dotknutého územia je prítomná nelesná drevinová vegetácia.

Obrázok 1: Fotodokumentácia súčasnej podoby objektu Hotel Golf
Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

NAVRHOVANÁ ČINNOSŤ (VARIANT 1)

Navrhovaná činnosť „GOLF HOTEL TÁLE“ zahŕňa prestavbu existujúceho objektu „Dependence“ hotela „Stupka - Golf“ (ďalej len centrálny objekt = hlavný objekt a západné krídlo), rozšírenie existujúceho rekreačného areálu s umiestnením 73 ks chatiek, výstavbu príslušnej infraštruktúry (teplovod a ďalšie inžinierske siete, vnútroareálové komunikácie) a parkovacích plôch s 93 ks parkovacích miest. Objekty navrhovaného rekreačného areálu budú umiestnené v území s rozlohou 25 384 m^2, pričom index zastavaných plôch bude na úrovni 0,14 a koeficient zelene na úrovni 0,63.

Centrálny objekt
Prestavba existujúceho objektu „Dependence“ hotela „Stupka - Golf“ sleduje prebudovanie ubytovacích kapacít, hotelovej vybavenosti vrátane stravovacieho úseku a dobudovanie funkcií kongresového a wellness centra. Prestavbou tohto objektu nedôjde k výraznejšej zmene jeho hmoty, zachovaná bude podlažnosť (viď obr. 2 a 3).

Stavebná konštrukcia západného krídla nemá vhodné parametre na jej prestavbu na kongresovú sálu, preto bude asanovaná a nahradená novou, ktorá bude v nadzemnej časti v pôvodnom objeme.
Pod západným krídlom a pod hlavným objektom sa zväčšia priestory podzemného podlažia. Už existujúci objekt, ktorý je navrhovaný na prestavbu, má podzemné podlažie, ktoré bude rozšírené pod novým priestorom kongresovej sály o približne 431 m^2 (hĺbka cca 4,5 m p. t., objem 1 940 m^3). V prednej časti objektu v priestore navrhovaného wellness bude podzemné podlažie rozšírené o približne 494 m^2 (hĺbka cca 3,5 m p. t., objem 1 729 m^3). Súčasný objekt je situovaný v miernom svahu a preto aj podzemné podlažie nie je v celej svojej ploche pod úrovňou priľahlého terénu, zadná časť objektu bude využívaná ako technické zázemie a predná ako wellness s výhľadom do prírody a golfové ihrisko.

Zdrojom tepla v navrhovanom rekreačnom areáli bude peletková kotolňa, ktorá sa bude nachádzať v podzemnom podlaží centrálneho objektu. Modulárne chatky budú zásobované teplom z centrálnej kotolne pomocou teplovodu. Nové technológie a materiály použité pri prestavbe a výstavbe významným spôsobom znížia nároky na spotrebu energie a tým produkciu emisií oxidu uhličitého z prevádzky.

Obrázok 2: Vizualizácia centrálneho objektu

Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

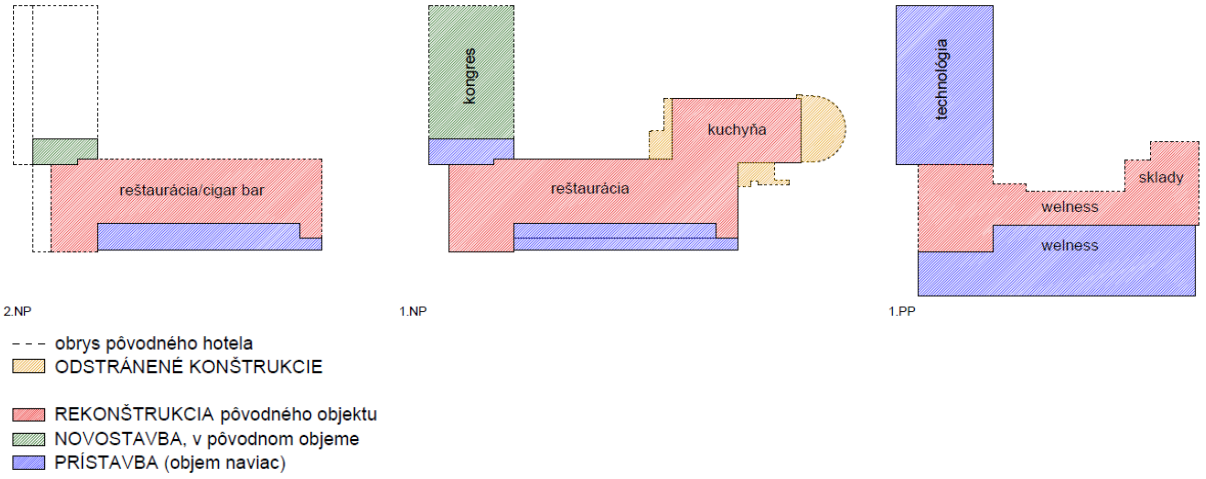

Obrázok 3: Zjednodušený pôdorys, funkčné využitie plôch

Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

Modulárne chatky

Ubytovanie v modulárnych chatkách poskytuje viac súkromia oproti klasickému hotelovému ubytovaniu. V každej bude ubytovanie pre max. 2 hostí. Navrhuje sa umiestnenie 6 skupín chatiek (30 ks) v západnej časti areálu a 9 skupín chatiek (43 ks) vo východnej časti areálu. V jednotlivých skupinách budú 2 – 3 – 4 moduly. Osadené budú na podporných pilieroch (ukotvenie pomocou železobetónových pätiek) bez pevného spojenia so zemou, s rozptylom pomedzi stromy v okolí centrálneho objektu. Urbanistická kompozícia vkladá prefabrikované rekreačné objekty po vrstevniciach do prírodného prostredia okolia centrálneho objektu, v ktorom sa zachováva maximum nelesnej drevinovej vegetácie a rešpektujú sa jestvujúce potôčiky, ktoré územím pretekajú.

Chatky budú mať celozasklenú stenu, s oknom výhľadu do okolitej krajiny.

Obrázok 4: Vizualizácia modulárnych chatiek

Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

Základné údaje

Centrálny objekt:

zastavaná plocha	1 425 m^2
hrubá podlažná plocha	3 600 m^2 (hotelová vybavenosť)
kapacita stravovania	200 miest
kongresové priestory	300 m^2
wellness	680 m^2
počet podlaží	1PP, 1NP, 2NP

Modulárne chatky:

počet chatiek	30 ks + 43 ks
zastavaná plocha chatkami	2 115 m^2
úžitková plocha chatiek	1 570 m^2 (ubytovacia plocha)
rozmer 1 chatky	4,1 x 6,6 m
počet ubytovaných	2 hostia/1 chatka

Sumarizácia:

celková zastavaná plocha (+ trafostanica)	3 550 m^2
vnútroareálové komunikácie s pravidelnou dopravou	3 115 m^2 (príjazdová cesta, parkovanie)
plochy spevnené	485 m^2 (okolo centrálneho objektu)
vnútroareálové komunikácie s nepravidelnou dopravou	1 060 m^2 (elektrodoprava, hasiči, záchranka)
chodníky	1 080 m^2
Σ	9 290 m^2
zelené plochy	16 094 m^2
ΣΣ	25 384 m^2

Index zastavaných plôch (centrálny objekt, chatky) dosiahne po vybudovaní navrhovanej činnosti 0,14, koeficient zelene 0,63, zvyšok sú komunikačné plochy.

REKAPITULÁCIA

Tabuľka 2: Porovnanie záberov pôd - stav a návrh

	Areál „Dependence“ hotela „Stupka – Golf“	**Areál „GOLF HOTEL TÁLE“**
celková plocha pozemku	25 384 m^2	25 384 m^2
kapacita ubytovania	62 lôžok	146 lôžok
kapacita stravovania	120 osôb	200 osôb
parkovacie miesta	10 OA	93 OA
zastavané plochy	1 265 m^2 (hotel, trafostanica, chatka)	3 550 m^2 (centrálny objekt, modulárne chatky, trafostanica)
spevnené plochy nepriepustné (dopravné)	2 095 m^2 (bez ORL)	3 115 m^2 (ORL)
spevnené plochy nepriepustné (pešie)		485 m^2
spevnené plochy priepustné (elektrodoprava, hasiči)		1 060 m^2
spevnené plochy priepustné (chodníky)		1 080 m^2
zelené plochy	22 024 m^2	16 094 m^2
dočasné spevnené plochy priepustné - výstavba		(1 967 m^2)

Tabuľka 3: Zhrnutie záberov – stav a návrh [m^2]

	Stav	**Návrh**	**Rozdiel**
zastavané plochy spolu	3360	7150	+3790
nadzemné objekty	1265	3550	+2285
dopravné a pešie	2095	3600	+1505
spevnené plochy (priepustné)		2140	+2140
zelené	22 024	16 094	-5 930
Spolu	***25 384***	***25 384***	***0***

Okrem trvalého záberu pôd dôjde počas výstavby k dočasnému záberu pôd na ploche cca 1 967 m^2, pre prístavbu 1.PP, pre budovanie inžinierskych sietí vedených prednostne v koridore vnútroareálových komunikácií, pre autožeriav, ktorým sa vykoná prekládka modulárnych chatiek z ťahača do určenej polohy.

6. Dôvod umiestnenia v danej lokalite

Dôvodom realizácie navrhovanej činnosti je

- nízky štandard ubytovania súčasného hotela a jeho morálno-technická opotrebovanosť (napr. aj tepelno-izolačné vlastnosti obvodových a vnútorných konštrukcií, spôsob vykurovania a pod.),
- nedostatočné parkovacie kapacity bez bezpečného odvádzania odpadových zrážkových vôd,
- nevyhovujúci spôsob odvádzania zrážkových vôd zo striech,
- poloha areálu na pozemkoch druhu zastavané plochy a nádvoria a ostatné plochy.

Výhodou návrhu je, že nedôjde k záberu lesných alebo poľnohospodárskych pozemkov. Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k výraznejšej zmene hmoty súčasného objektu Dependence určeného na prestavbu. Prestavbou sa zvýši energetická efektívnosť budovy, čím sa zníži spotreba energie pri vykurovaní, chladení, vetraní a osvetlení a redukuje produkcia skleníkových plynov.

Zvýšené ubytovacie kapacity budú zabezpečené prostredníctvom modulárnych chatiek, ktoré budú rozptýlené v nelesnej drevinovej vegetácii, bez vzniku sústredených plôch bez drevín. Inštalácia prefabrikovaných rekreačných objektov na podporných pilieroch skráti dobu výstavby a eliminuje rušivé vplyvy výstavby (hluk, emisie) na živočíchy a ľudí a stavebné odpady. Pôjde o stavby, ktoré nie sú pevne spojené so zemou. Prefabrikované moduly je možné presne osadiť pomedzi kmene na vopred pripravené podporné piliere, čím sa minimalizuje rozsah výrubu drevín, prípadne poškodenie okolitých kmeňov alebo ich koreňových sústav. Stavby sa tak dostanú do tesnejšieho kontaktu s prírodným prostredím. Chatky sprírodnia drevené fasády z vertikálnych čiernych latiek. Koncept modulárnych chatiek je možné označiť za environmentálne šetrný. Moduly sú slovenským produktom vyrobeným z ekologických materiálov, oceneným slovenskou cenou CE.ZA.AR a designovým centrom v Nemecku RED DOT AWARD.

7. Dotknutá obec

Obec Horná Lehota, Horná Lehota 99, 976 81 Horná Lehota
Obec Bystrá, Bystrá 61, 977 01 Brezno

8. Dotknutý samosprávny kraj

Banskobystrický samosprávny kraj, Nám. SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

III. IDENTIFIKÁCIA A OCHRANA CHARAKTERISTICKÉHO VZHĽADU KRAJINY (ChVK)

Európsky dohovor o krajine (z r. 2000), ktorý zlučuje niekoľko predchádzajúcich dohovorov a integruje ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva, používa termín „charakteristický vzhľad krajiny a charakteristické črty krajiny“. Tento pojem úzko súvisí s hodnoteniami krajinného obrazu, ktorý je určujúcim ukazovateľom charakteristického vzhľadu krajiny.

Metodika identifikácie hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny vydaná Ministerstvom životného prostredia SR (Vestník MŽP SR 2010) je zameraná na postup hodnotenia vizuálnych prejavov objektov v krajine a na vizuálne identifikovateľné atribúty krajiny. Vizuálne aspekty krajiny dopĺňajú rozsiahly súbor informácií o krajine, o jej charakteristikách. V zmysle metodiky je krajina chápaná ako znaková sústava, v ktorej znaky pozorujeme a hodnotíme.

Predmetom krajinárskej štúdie je posúdenie dopadu vybudovania navrhovaného hotela „GOLF HOTEL TÁLE“ na krajinný obraz, na charakteristický vzhľad krajiny.
Objektom štúdie je teda územie umiestnenia navrhovaného hotela, okolitej krajiny rekreačnej lokality a doliny Bystrá, v ktorej sa táto lokalita nachádza. Bystrá dolina patrí medzi turisticky vyhľadávané doliny masívu Nízkych Tatier. Jej špecifikom je jej čiastočná poloha v území Národného parku Nízke Tatry (NAPANT) a jeho ochranného pásma.
Štúdia sa zameriava na:

- základné geografické charakteristicky prírodných vlastností a využitie záujmového územia;
- analýzu a identifikáciu vizuálnych vlastnosti krajiny definovať charakteristický vzhľad krajiny;
- vzťahy rizík zmien v území súvisiace s realizáciou navrhovanej činnosti;
- stanovenie podmienok kvality krajinného prostredia.

Použitá metodika

Postup hodnotenia krajinného obrazu vychádza z diferenčnej metódy identifikácie krajinného obrazu a krajinného rázu (Vestník MŽP SR, 2010, roč. XVIII, čiastka1b). Metodika vychádza z identifikácie charakteristických vlastností krajinného priestoru ako systému (štruktúry, funkcie, procesov, významov). Má niekoľko základných krokov:

- vyčleňujú – diferencujú sa časti krajiny z celku;
- identifikujú sa základné diferenčné jednotky ako znaky;
- charakterizujú sa vlastnosti základných diferenčných jednotiek;
- porovnávajú sa vlastnosti s inými znakmi.

Metodika je orientovaná predovšetkým na vizuálne prejavy usporiadania prvkov v krajine. Vychádza z toho, že znaky tvoriace krajinu sú výsledkom procesov, funkcií a hodnôt samotných znakov alebo vyplývajúcich z ich kontextu.
Krajina je chápaná ako súbor charakteristických znakov. Znaky sú definované ako základné diferenčné jednotky krajiny. Princípom je hľadanie výskytu znakov a ich kombinácií. Znaky rozpoznávané v krajine sa delia na referenčné, typické, špecifické a ďalšie.
Podstatné je nájsť adekvátny spôsob grafickej interpretácie a vizualizácie znakov v krajine tak, aby sa výstupy stali čitateľnými a pochopiteľnými aj pre laickú verejnosť.

Výstupom analýzy záujmového územia a hodnotenia vizuálnych dopadov plánovanej činnosti v zmysle metodiky je stanovenie, ako bude nová aktivita a jej prejavy vizuálne ovplyvňovať krajinný obraz a charakteristický vzhľad krajiny.

1. Základné územné charakteristiky

1.1. Identifikácia objektu štúdie v území

Objektom štúdie je prestavba existujúceho objektu „Dependence“ hotela „Stupka - Golf“ na kongresové a wellness centrum, nová výstavba 73 ks modulových chatiek v jeho okolí a výstavba príslušnej infraštruktúry, parkovacích plôch s kapacitou 93 parkovacích miest.

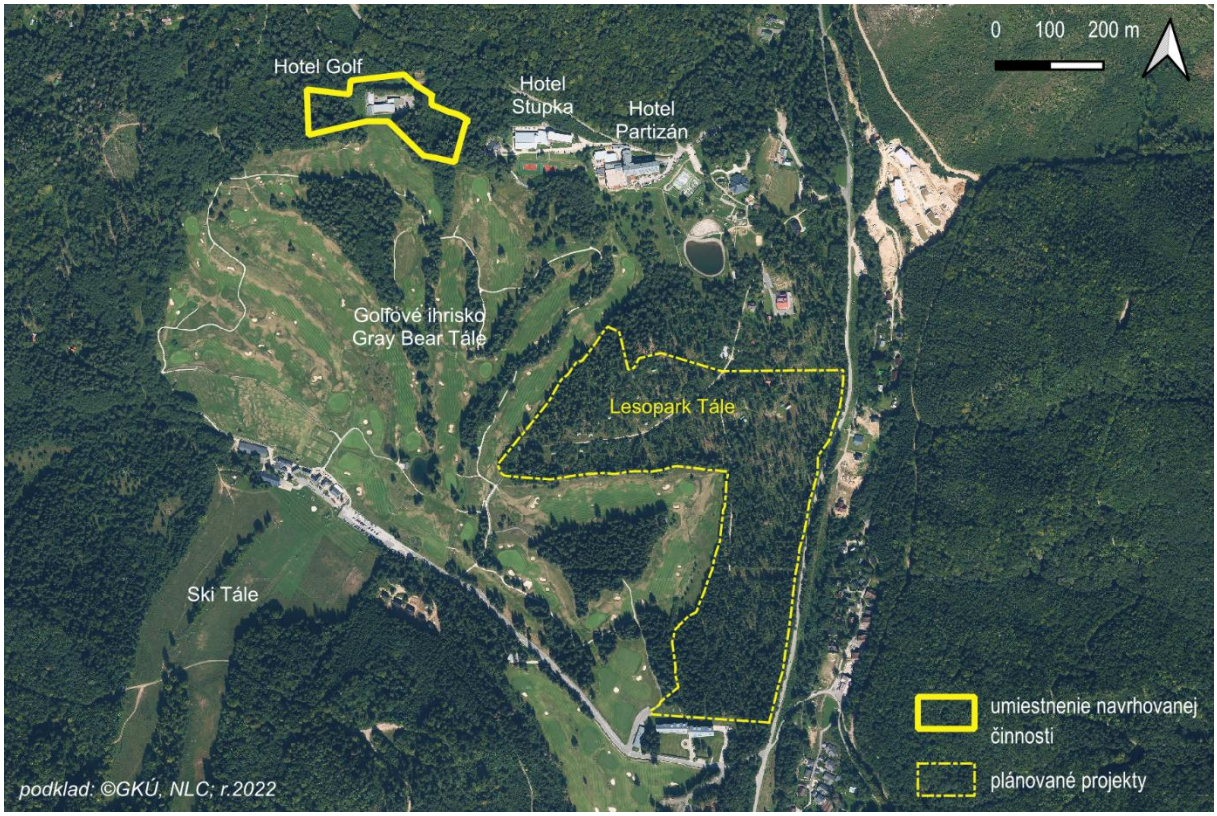

Obrázok 5: Umiestnenie navrhovanej činnosti v rekreačnej lokalite Tále

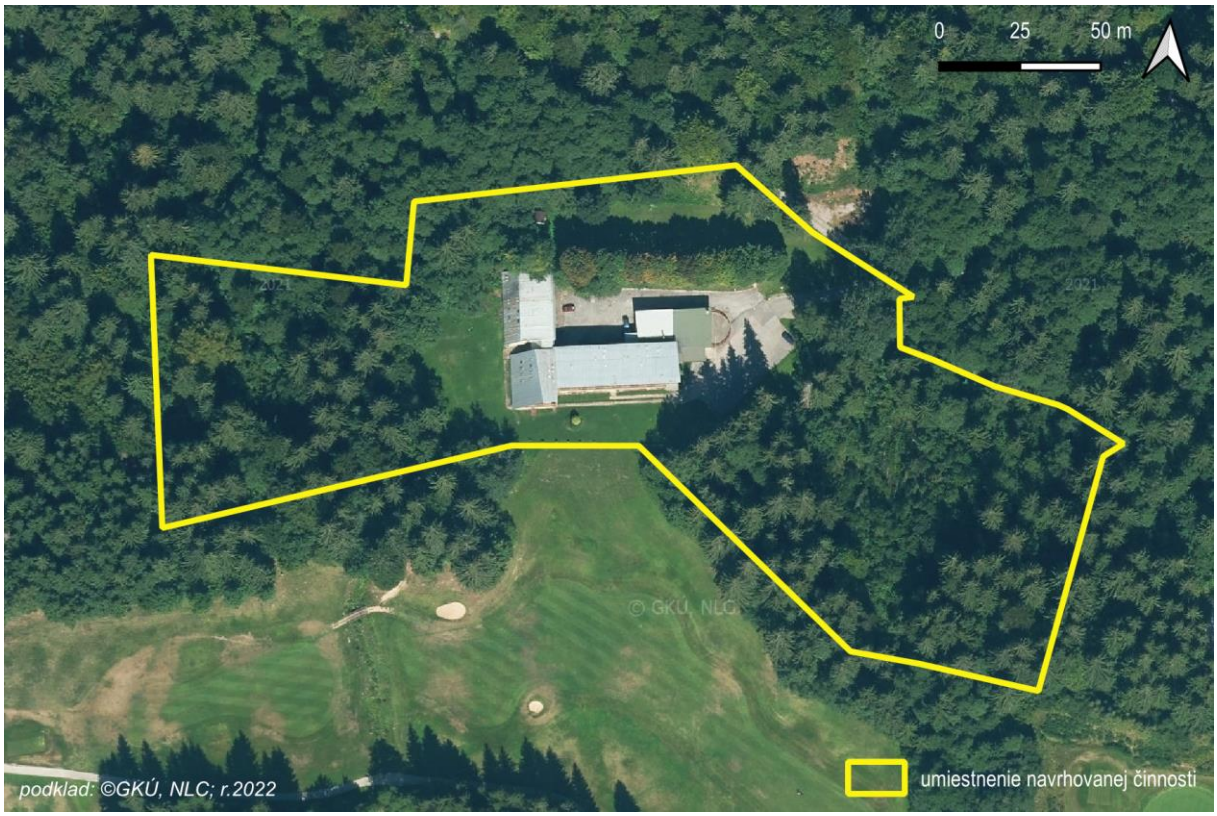

Obrázok 6: Súčasný Hotel Golf a hranice navrhovaného areálu GOLF HOTEL TÁLE

Obrázok 7: Navrhovaný areál GOLF HOTEL TÁLE

1.2. Vymedzenie záujmového územia

Existujúci hotel ako aj navrhovaná výstavba sa nachádzajú v rekreačnej lokalite Tále, v doline Bystrá, v ochrannom pásme Národného parku Nízke Tatry.

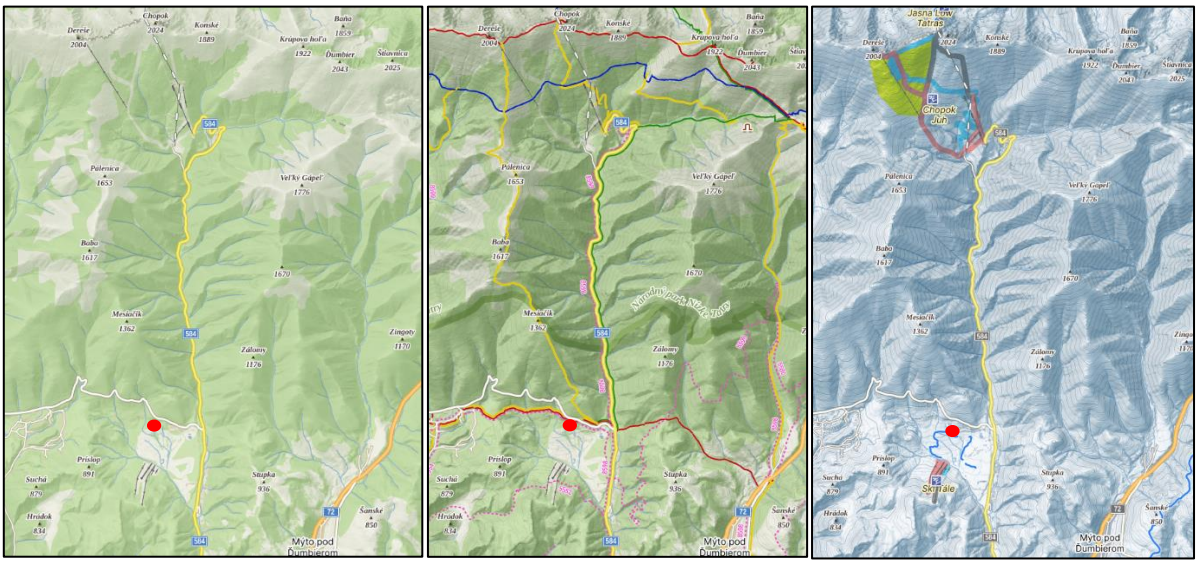

Obrázok 8: Umiestnenie navrhovanej činnosti v doline Bystrá

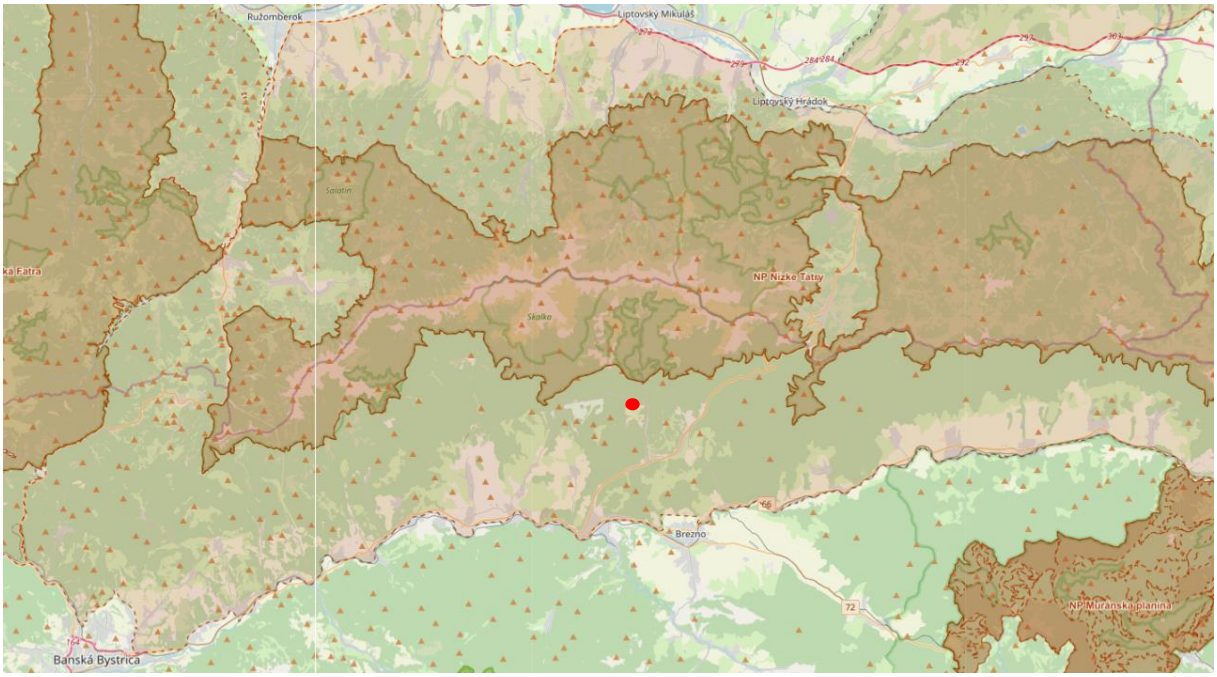

Obrázok 9: Umiestnenie navrhovanej činnosti v ochrannom pásme NAPANT

1.3. Fyzicko-geografický komplex a potenciálna prirodzená vegetácia

TYP KRAJINY

Typom krajinnoekologického komplexu (KEK) sú (polygénne) pahorkatiny a nízke plošinné predhoria s prevahou listnatých lesov a ich mozaiky s trávnymi porastmi a ornou pôdou. Severne prechádza územie do KEK vrchovín na kyslých horninách, južne do KEK krasových planín (Atlas krajiny SR, 2002).
Bezprostredne dotknuté územie a jeho okolie (najmä južným smerom) však predstavuje urbanizovaná krajina, ovplyvnená človekom, so zmenenou krajinnou pokrývkou a spôsobom využívania územia.
Len široké okolie severným smerom predstavuje pôvodná, z malej časti pozmenená krajina – južné svahy masívu Nízkych Tatier.

RELIÉF

Podľa geomorfologického členenia Alpsko-himalájskej sústavy na území SR (Kočický, D., Ivanič, B., 2011) spadá dotknuté územie do podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorné Západné Karpaty,
oblasti Fatransko-tatranskej,
celku Horehronské podolie,
podcelku **Bystrianske podhorie**.

Reliéf Bystrej doliny je tvorený:

- vysokohorským reliéfom chrbtov hôr a holí – hlavný a bočné hrebene s rázsochami Nízkych Tatier, ktoré tvoria najmä granodiority jadrových pohorí. Typický je oblý tvar s alpskými lúkami;
- riečne údolia a povodie riečky Bystrianka – vodné toky tvoria postupným modelovaním sústavy dolín a údolí tvaru U a V;
- krasové územie – ojedinelý štruktúrny element v geologickej stavbe Nízkych Tatier je pás mezozoických hornín, ktorý sa tiahne s hlavným hrebeňom Nízkych Tatier. Je obklopený kryštalickými vyvrelými a metamorfovanými horninami – tzv. synklinála Trangošky.

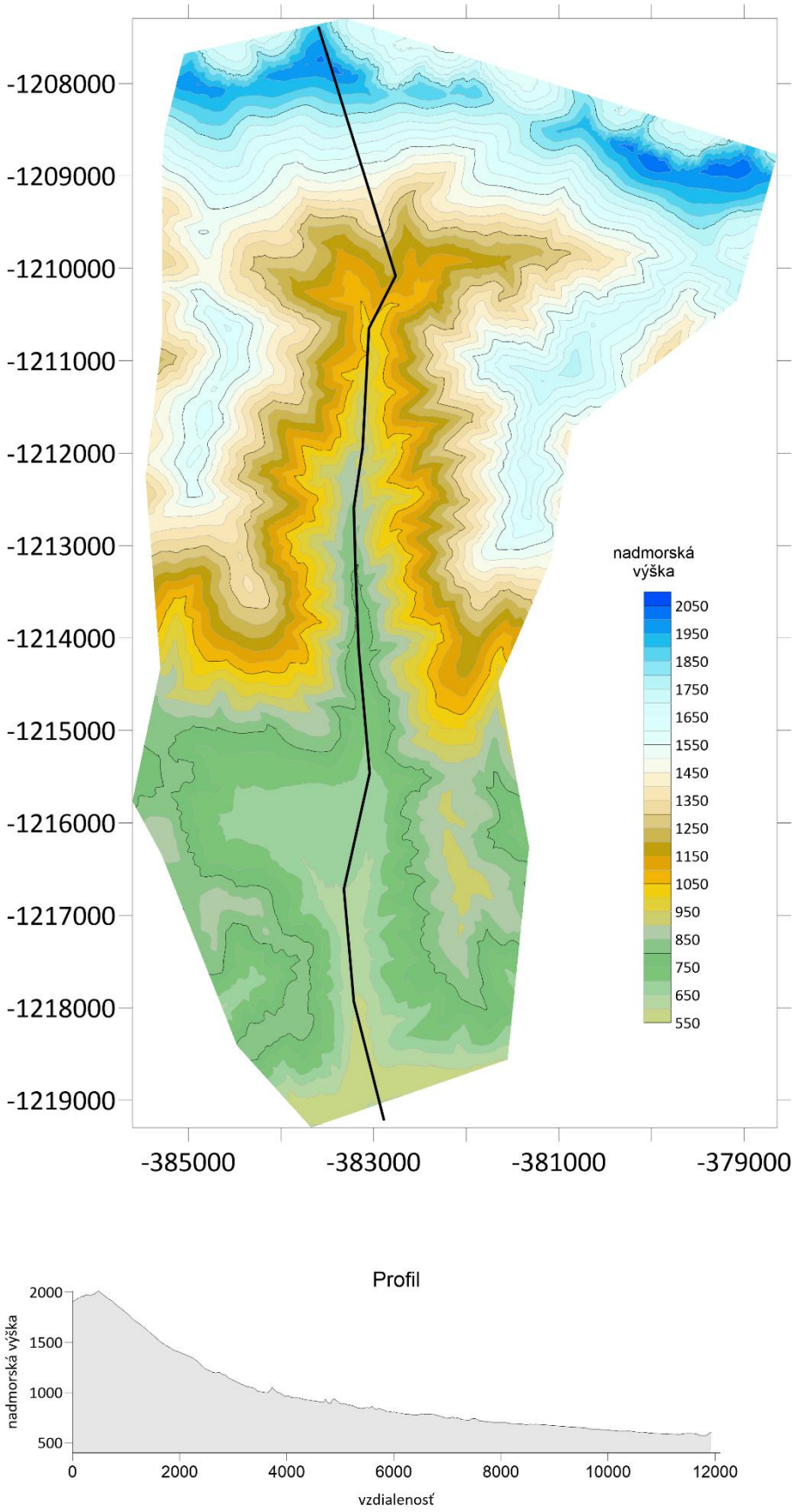

Obrázok 10: Hypsometrické zobrazenie nadmorských výšok a ich profil v území doliny Bystrá

Obrázok 11: 3D zobrazenie reliéfu Bystrej doliny

Lokalita Tále sa nachádza na severnom okraji celku Horehronské podolie (podcelku Bystrianske podolie), pod úpätím celku Nízke Tatry (podcelku Ďumbierske Tatry).
Areál je situovaný v pravostrannej časti údolia Bystrianky, v úvodnom povodí Čierneho potoka. Nadmorská výška areálu sa pohybuje od 740 m n. m. na severe po 710 m n. m. na juhu.

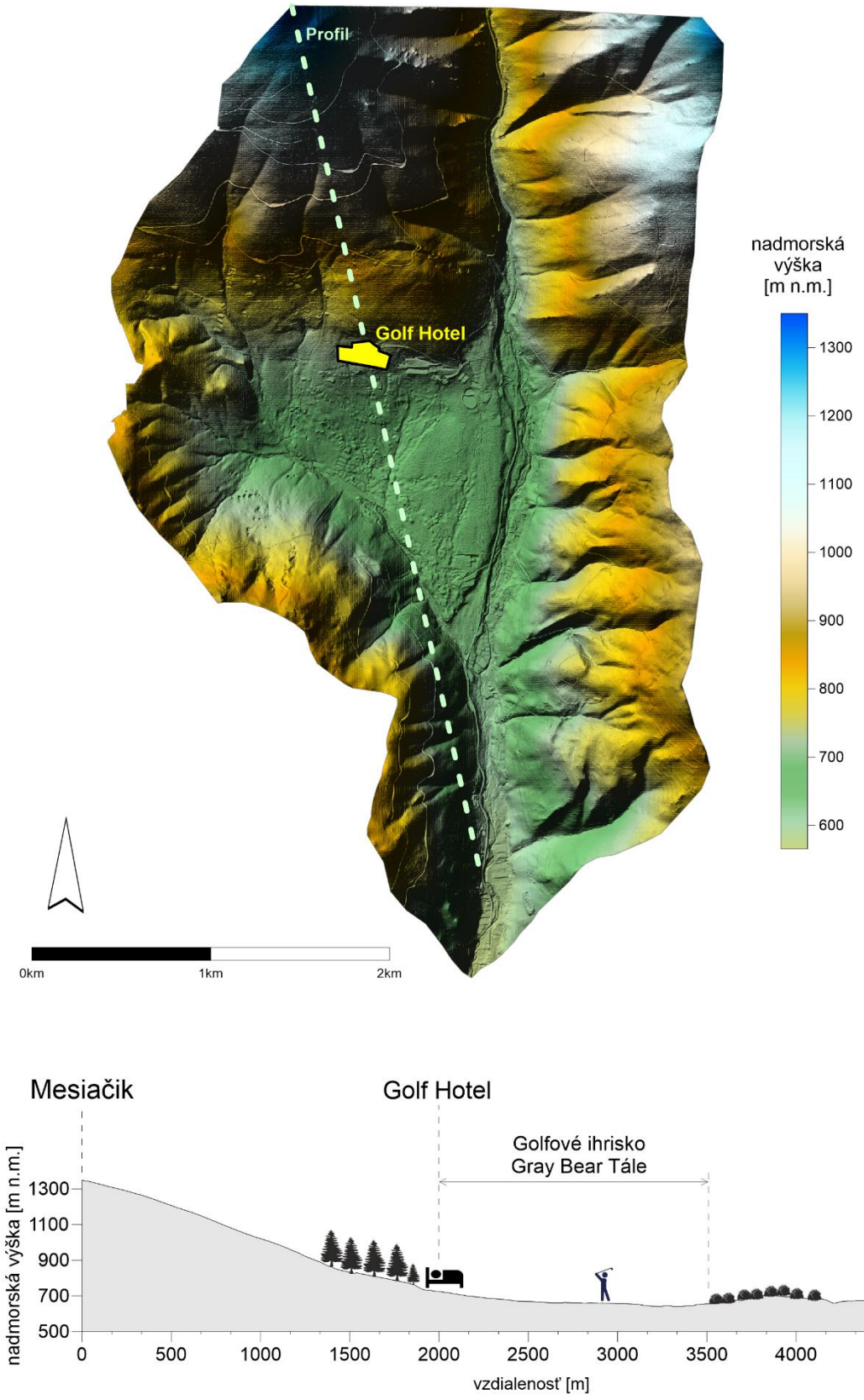

Obrázok 12: Hypsometrické zobrazenie nadmorských výšok a ich profil v lokalite Tále

POTENCIÁLNA PRIRODZENÁ VEGETÁCIA

Podľa fytogeografického členenia ((Futák, J. in Atlas SSR 1980) patrí dotknuté územie do:
oblasti západokarpatskej flóry (*Capaticum occidentale*),
obvodu flóry vysokých (centrálnych) Karpát (*Eucarpaticum*),
okresu Nízke Tatry.

V rámci fytogeograficko-vegetačného členenia (Plesník, P. in Atlas krajiny SR, 2002) dotknuté územie leží
v bukovej zóne, kryštalicko-druhohornej oblasti, na rozhraní okresov
na juhu: Horehronské podolie,
na severe: nízkotatranský bukový okres, prašivsko-kráľovohoľský bukový podokres.

V oblasti dotknutého územia a v jeho širšom okolí predstavujú potenciálnu prirodzenú vegetáciu (Maglocký, Š. in Atlas krajiny SR, 2002)
● bukové a jedľovo-bukové lesy (F) so zastúpením: buk lesný *(Fagus sylvatica)*, javor horský *(Acer pseudoplatanus)*, lipa malolistá *(Tilia cordata)*, jedľa biela *(Abies alba)*, zubačka žliazkatá *(Dentaria glandulosa)*, zubačka deväťlistá *(Dentaria enneaphyllos)*.
Tie severne prechádzajú do
● bukových lesov v horských polohách (FI).

Pôvodné živné jedľové bučiny (Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy) a kyslé jedľové bučiny (Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy) boli v širšom dotknutom území v minulosti nahrádzané výsadbami smreka obyčajného. V okolí vodných tokov Bystrianka a Čierny potok, ich sútoku, ale aj v podmáčaných oblastiach sa vyskytovali porasty jelše sivej (Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy), ktoré tu miestami pretrvávajú dodnes. Osídľovaním územia Bystrej doliny a rozvojom poľnohospodárstva, baníctva a salašníctva boli časti lesných porastov odlesnené, čím vznikli rozsiahle pasienky – tále. Utlmením spásania došlo na Táľoch k zarastaniu lúčnych spoločenstiev, na nepodmáčaných miestach smrekom obyčajným, na podmáčaných jelšou sivou, lieskami a pod. V rokoch 2000 – 2002 tu prebehla výstavba golfového areálu, ktorou sa biotopy podhorských kosných (Lk1) a spásaných lúk (Lk3) zmenili na intenzívne kosené trávniky. Tie sú popretkávané skupinkami nelesnej drevinovej vegetácie. Biotopy podhorských kosných lúk (Lk1, 6510) zostali zachované v priestore lyžiarskeho areálu, ktorý sa nachádza na svahoch oproti golfovému ihrisku.

1.4. Štruktúra krajinnej pokrývky

Navrhovaná činnosť sa nachádza v k. ú. obce Horná Lehota. V Tabuľke 4 uvádzame spôsob využívania jednotlivých pozemkov vzhľadom na ich druh z legislatívneho hľadiska – podľa Katastra nehnuteľností SR.

Tabuľka 4: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov

KRAJ		6
OKRES		603
OBEC		508624
KATASTRÁLNE ÚZEMIE		817201
Celková výmera	**[ha]**	4 589
Zastavané územie obce	**[ha]**	69
Mimo zastavaného územia obce	**[ha]**	4 519
Orná pôda	**[ha]**	138
Chmeľnice	**[ha]**	0
Vinice	**[ha]**	0
Záhrady	**[ha]**	30
Ovocné sady	**[ha]**	0
Trvalé trávne porasty	**[ha]**	437
Poľnohospodárska pôda	**[ha]**	605
Lesné pozemky	**[ha]**	3 374
Vodné plochy	**[ha]**	18
Zastavané plochy a nádvoria	**[ha]**	192
Ostatné plochy	**[ha]**	399

Zdroj: Katastrálny portál Úradu geodézie, kartografie a katastra SR, jún 2024

Charakter biotických a abiotických zložiek zastúpených v širšom okolí navrhovanej činnosti – v doline Bystrá a ich vzájomné vzťahy podmieňujú jeho súčasné využívanie. V území dominujú predovšetkým lesné spoločenstvá a orná pôda takmer úplne absentuje. Malá rozloha poľnohospodárskej pôdy je zastúpená hlavne trvalými trávnymi porastmi a pozostatkami lúk.

Legislatívne rozdelenie pozemkov a ich skutočné využívanie nie je vždy totožné. Potenciálna vegetácia, ktorá je jedným z hlavných ukazovateľov využívania krajiny sa významne líši od súčasného vegetačného zloženia južnej časti doliny Bystrá ako aj od bezprostredného okolia navrhovanej činnosti (golfové ihrisko a rekreačná zástavba v lokalite Tále). Z hľadiska skutočného využívania krajiny (viď Obrázok 13) môžeme teda v katastrálnom území obce identifikovať nasledovné zložky a prvky krajinnej štruktúry:

Prvky vegetácie (biotické zložky)

- horské alpínske lúky, hole
- kosodrevina
- kompaktné (stojace) lesy
- odlesnené plochy bez porastu
- nelesná drevinová vegetácia (NDV)

Trvalé trávne porasty

- podhorské lúky (kosienky)
- druhotne zatrávnené plochy (zjazdovky, golfové ihrisko, trávniky v urbanizovanej krajine a pod.)

Zastavané plochy a prvky bez vegetácie (abiotické zložky)

Urbanizovaná krajina

- zastavané plochy, budovy
- spevnené plochy a cesty
- nespevnené cesty a chodníky

„Voľná“ krajina

- prirodzené skalné útvary a skalné morény
- vodné plochy
- odkrytý substrát v dôsledku antropických zásahov

Plošné zastúpenie týchto krajinných prvkov uvádzame v nasledujúcej Tabuľke 5.

Tabuľka 5: Súčasná krajinná štruktúra doliny Bystrá

Zložky krajinnej štruktúry		Prvky krajinnej štruktúry	Rozloha [ha]
Prvky vegetácie (biotické zložky)		Horské alpínske lúky, hole	176,8
		Kosodrevina	448,7
		Kompaktné (stojace) lesy	1 893,8
		Odlesnené plochy bez porastu	423,8
		Nelesná drevinová vegetácia (NDV)	32,6
		TTP – podhorské lúky	147,7
		Druhotne zatrávnené plochy	108,0
Zastavané plochy a prvky bez vegetácie (abiotické zložky)	**Urbanizovaná krajina**	Zastavané plochy, budovy	18,4
		Spevnené plochy a cesty	21,1
		Nespevnené cesty a chodníky	52,5
	Voľná krajina	Skaly, sutiny, morény	91,1
		Vodné plochy	0,6
		Odkrytý substrát v dôsledku antropických zásahov	44,5
		Spolu	***3 459,5***

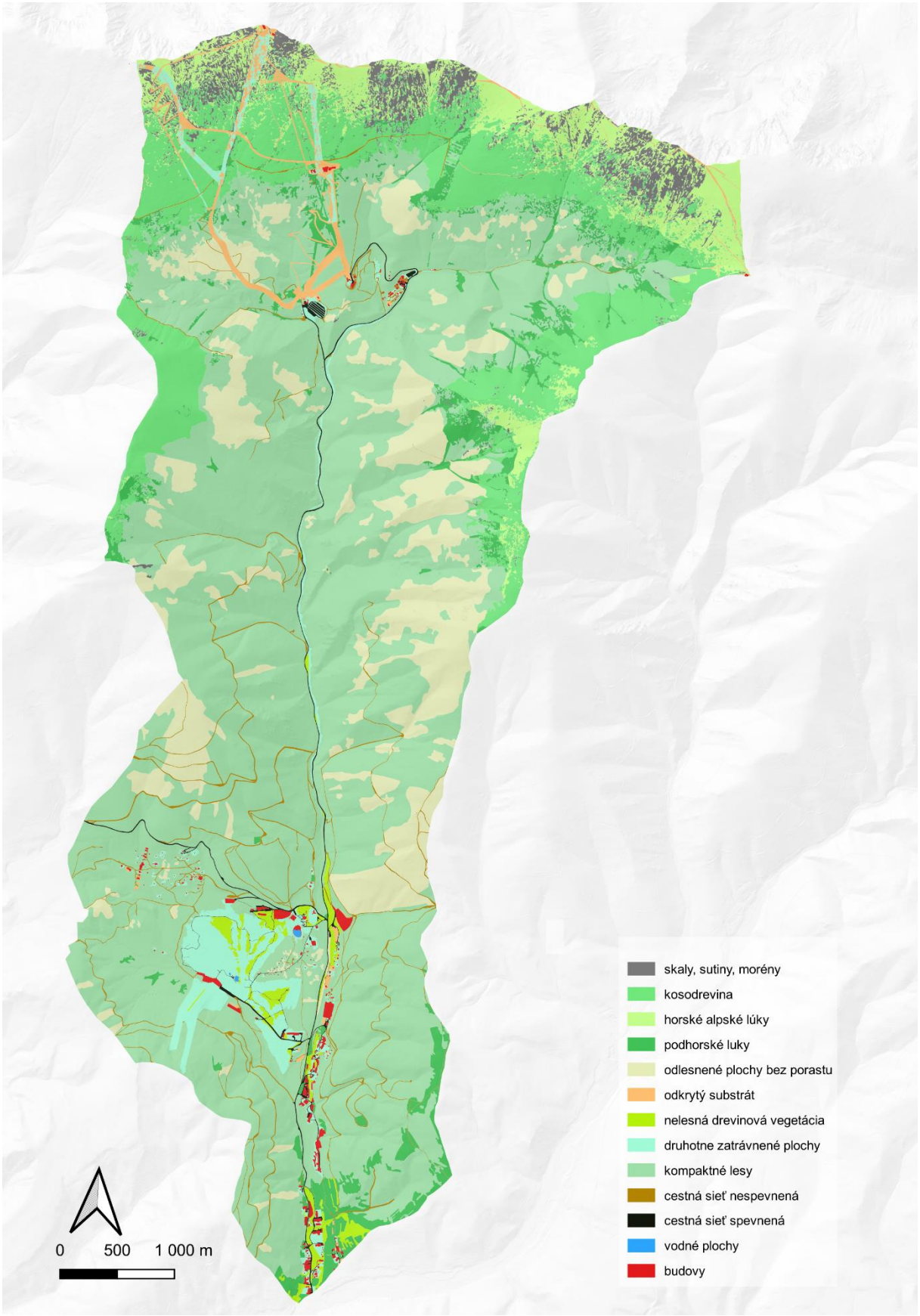

Obrázok 13: Súčasná krajinná štruktúra doliny Bystrá

Krajinná pokrývka záujmového územia je v súčasnosti antropicky pozmenená. V území sa nachádza objekt hotela s pridruženými plochami pre parkovanie a pre športové a rekreačné vyžitie ubytovaných hostí. Areál je z troch strán (Z, S, V) obklopený zapojeným lesným zmiešaným porastom s prevahou smreka, ktorý je ale vo väčších vzdialenostiach rovnako fragmentovaný rekreačnou výstavbou. Z juhu je rekreačný areál priamo napojený na udržiavaný a intezívne využívaný areál golfového ihriska, t.j. alochtónnu (druhotne zatrávnenú) plochu.

Obrázok 14: Pohľad na súčasný areál Hotela Golf
Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

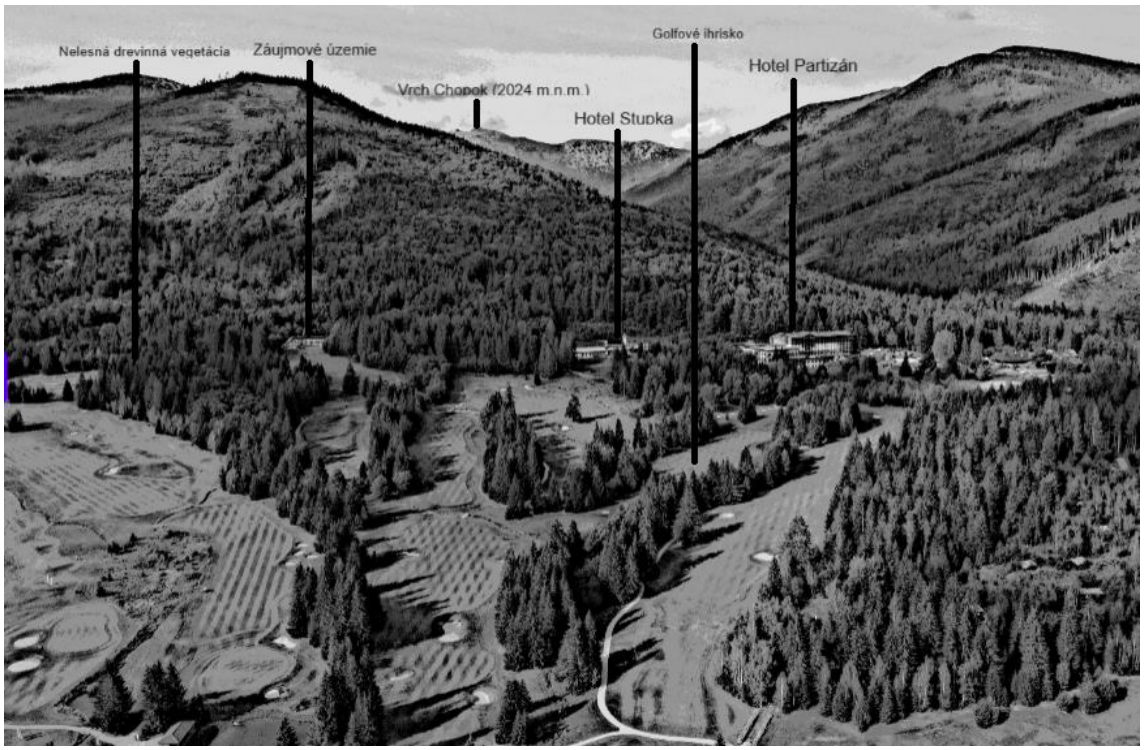

Obrázok 15: Krajinná štruktúra bezprostredného okolia záujmového územia

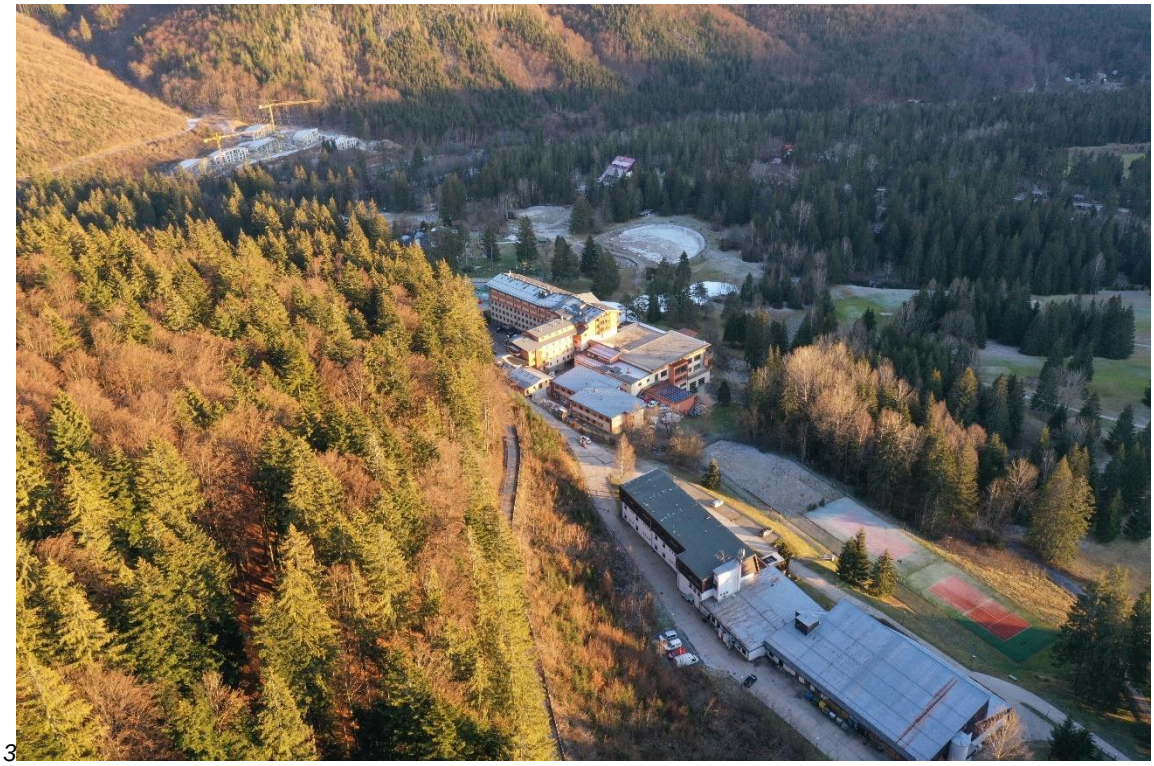

3

Obrázok 16: Okolité rekreačné objekty a prebiehajúca výstavba západným smerom od záujmového územia

Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

Obrázok 17: Zmiešaný lesný porast s prevahou smreka na plochách navrhovanej výstavby modulárnych chatiek
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 18: Koryto občasného bezmenného prítoku Čierneho potoka
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 19: Regulované koryto a brehová vegetácia občasného bezmenného prítoku Čierneho potoka na ploche golfového ihriska v území bezprostredne pod areálom Hotela Golf

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 20: Udržiavaný trávny porast priľahlého golfového ihriska

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 21: Prírodné kúpalisko pod Hotelom Partizán
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

1.5. Terciárna štruktúra krajiny

V obci Horná Lehota sa nachádza 357 rodinných domov (RD), z toho obývaných je 170 a neobývaných je 187, zvyšok (48 objektov) sú bytové domy (20 ks), prípadne prevádzkové budovy s bytmi (4 ks), ostatné budovy na bývanie (17 ks) a pod.
Najviac rodinných domov bolo postavených v rokoch 1919-1945 (54 RD), 1946-1960 (48 RD) a v období 1961-1980 (21 RD).
Zo všetkých objektov (405 ks) má vodovodnú prípojku (prevažne verejnú, ale i neverejnú) 95% objektov.
Z rodinných domov (357 ks) je kanalizáciou vybavených 219 RD, septikom 83 RD, 52 RD nemá kanalizáciu, 3 RD majú vlastnú ČOV. Na kanalizačnú sieť sú napojené všetky bytové domy.
Okrem výnimiek objekty rodinných domov, ani bytové domy nemajú plynovodnú prípojku.
Územím prechádzajú 22kV vedenia č.391 a č.417, čiastočne vzdušné, a čiastočne podzemné káblové. Tieto vedenia slúžia ako napájače pre existujúce transformačné stanice VN/NN v obci. Oblasť Táľov je v súčasnosti zásobovaná elektrickou energiou z distribučnej 22 kV vzdušnej linky č. 417.

- **Vodohospodárska infraštruktúra**

Zásobovanie pitnou vodou
Časť rekreačnej lokality Tále, s hotelmi: Partizán, Stupka, Golf, Tálska bašta, Areál športov Tále, zrubová osada a individuálne chaty, sú zásobovaní pitnou vodou zo skupinového vodovodu SKV Trangoška-Brezno (prívodné vodovodné potrubie OC DN 300) a rozvodným vodovodným potrubím HDPE DN 110. Rozvodný vodovod je na prívodný vodovod napojený v existujúcej armatúrnej šachte na vodovode OC DN 300.
Druhá časť rekreačnej oblasti, do ktorej spadá Apartmánový dom Tále a individuálne chaty sú zásobované zo skupinového vodovodu SKV Bystrá-Valaská-Brezno.

Rozhodnutím ŠVS z r. 2020 je do r. 2030 povolené osobitné užívanie vôd na odber podzemných vôd z vodárenského zdroja VZ Tále-Chlórovňa (predtým „prameň Bystrá“ alebo VZ Bystrá) v množstve 70,00 l/s resp. 187 488 m^3/mes.

Vodou z VZ Tále-Chlórovňa sú prostredníctvom skupinového vodovodu „Bystrá-Brezno“ zásobované obce: Bystrá, Podbrezová časť Štiavnička, Valaská, v prípade potreby Hronec a časť mesta Brezno. VZ prm. Sama Chalupku zásobuje pitnou vodou obec Horná Lehota.

Významné odbery podzemných vôd v povodí Bystrianky sú pre VZ Tále-Chlórovňa a VZ Trangoška zásobujúci rekreačnú oblasť Chopok-juh.

Tabuľka 6: Prepočet odobratých množstiev na zdokumentované odberné výdatnosti (HGP 2022)

Rok	Odber	Min. výdatnosť	Max. výdatnosť	Ø výdatnosť	Odber	Min. výdatnosť	Max. výdatnosť	Ø výdatnosť
	[m^3/r]	[l/s]	[l/s]	[l/s]	[m^3/r]	[l/s]	[l/s]	[l/s]
	VZ Tále-Chlórovňa				VZ Trangoška			
2022	*	71,5	73,6	72,52	*	50	120	78,27
2021	425 263	70,8	73,6	72,29	443 189	59,2	148	94,39
2020	297 007	71,5	73,6	72,46	442 963	65,01	110	91,83
2019	475 671	70,8	118	76,2	477 447	59,5	230	109,8
2018	436 669	71,3	72,8	72,03	489 178	62,9	230	136,54
2017	365 323	67,2	74,0	70,39	435 271	75,5	219	150,21
2016	379 768	65,8	68,1	67,17	450 672	68,2	190	133,93
2015	479 219	63,1	78,4	69,93	474 690	54,2	174	102,83
Ø	408 417, 1	69,0	79,0	71.6	459 058,6	61,8	177,6	112,2

Z povodia Bystrianky sa odoberá priemerne Q = 183,8 l/s podzemnej vody, z toho z VZ Tále-Chlórovňa Ø 71,6 l/s.

Odber podzemnej vody z prameňa Bystrá je pre skupinový vodovod SKV Trangoška – Brezno resp, SKV Bystrá – Brezno.

Prehľad rozhodnutí:

1994

Rozhodnutie na odber podzemnej vody vydal OÚ ŽP Banská Bystrica – oddelenie štátnej vodnej správy a ochrany ovzdušia č. ŠVS – 2172.6/94 (25.11.1994). Povolené odberné množstvo bolo 100 l/s.

1999

Rozhodnutie o určení ochranných pásiem podzemného zdroja pitnej vody „Tále-Chlórovňa“ č. ŠVS 2005/98/99 Ing. Pe, ev. č. § 19/3/99 z 21.12.1999 (na základe geologickej dokumentácie Malíka (1999)).

2020

Rozhodnutie OÚ Brezno, OSŽP, č. OU-BR-OSZP-2020/001707-011 z 24.02.2020, na odber podzemných vôd z VZ Tále-Chlórovňa vo výške Q = 70,00 l/s, 187 488 m^3/mes., 2 207,52 mil. m^3/rok (na základe prieskumu Tupého P. (2017) a príslušných rozhodnutí).

Výdatnosť prameňa Bystrá sa v období 2010 - 2016 pohybovala v rozsahu 60,54 – 100 l/s, s priemernou výdatnosťou 72,10 l/s (Tupý, P. a kol., 2017). Každoročne v zimnom období, resp. skoro na jar klesá výdatnosť tohto vodárenského zdroja, čomu sa adekvátne prispôsobuje odber vody z neho. Deficit vody je následne vyrovnávaný záložným zdrojom a čerpacou stanicou Brezno - Kameňolom.
Rozhodnutie o schválení záverečnej správy s výpočtom množstiev vôd (Tupý, P. a kol., 2017) vydalo v r. 2018 MŽP SR. Rozhodnutie odporúčalo aktualizovať ochranné pásma VZ Tále-Chlórovňa (prm. Bystrá).
Následne sa vykonal podrobný hydrogeologický prieskum a navrhli sa nové ochranné pásma v dokumentácii Klúza M. a kol. (2022).

Voda na závlahy a zasnežovanie
Vodou z Bystrianky sú zasnežované lyžiarske svahy na Táľoch v zime (povolený odber je 20,0 l/s) a zavlažované trávniky golfového ihriska v lete (povolený odber je 7,5 l/s). Hydrometrovaním (HGP 2022) je zistený úbytok vody nad a pod stavidlom 104,58 l/s. Krivky mesačných odberov poukazujú na ich vzostup v mesiacoch jún až december, t. j. v druhej polovici roka, s maximom v decembri.

Z toku Bystrianka, v úvodnej časti povodia, je odoberaná voda aj pre zasnežovanie lyžiarskych svahov na Chopku, povolený je odber 113 l/s, s podmienkou zachovania zostatkového prietoku 104 l/s v mesiacoch november až marec.

Kanalizácia
Z rekreačnej oblasti Tále s hotelmi: Partizán, Stupka, Golf, Tálska bašta, Areál Tále, zrubová osada, Apartmánový dom, sú splaškové vody odvádzané kanalizáciou na mechanicko-biologickú MB ČOV, ktorú prevádzkuje spoločnosť Tále a.s. v zmysle rozhodnutia z r. 2015, v ktorom boli stanovené jej kvantitatívne ukazovatele: Q_{max} = 5,0 l/s a Q_{prie} = 3,15 l/s NL = 6,804 kg/d, BSK = 8,1667 kg/d. ČOV je situovaná pod Apartmánovým domom Grey Bear a prečistené vody sú vypúšťané do recipientu Bystrianka, nad VZ Tále-Chlórovňa.

Do potoka Bystrianka sú navyše zaústené:
- prečistené odpadové vody zo zariadení rekreačnej oblasti Chopok juh s hotelmi Srdiečko a Kosodrevina (ČOV Trangoška typu MBBIO SX 500- Q_{max} = 1,50 l/s a Q_{priem} = 1,072 l/s, s NL = 0,54 kg/d BSK = 0,675 kg/d), na základe rozhodnutia z r. 2018;
- prečistené odpadové vody z kontajnerového modulu v Krupovej (ČOV Krupová typu AS-ANAcomb 350MF, Q_{max} = 3,60 l/s a Q_{priem} = 0,3125 l/s, s NL = 0,2029 kg/d, BSK = 2,029 kg/d) na základe rozhodnutia z r.2014.

Tabuľka 7: Povolené množstvá prečistených odpadových vôd vypúšťaných do toku Bystrianka

ČOV		Tále	Trangoška	Krupová	Spolu
Q_{max}	**[m³/rok]**	157 680	47 304	113 530	318 514
$Q_{priem.}$	**[m³/rok]**	99 338	33 807	9 855	143 000
NL	**[kg/rok]**	2 483	197	2 755	5 435
BSK5	**[kg/rok]**	2 981	247	3 968	7 196

Odvodňovacím systémom podpovrchových a povrchových drénov je odvádzaná prebytočná voda z ihrísk do koreňovej čistiarne odpadových vôd (biologická ČOV), ktorej odtok

dokumentujú údaje z hydrometrovania v profile 15H2 (Q = 23,37 l/s).

1.6. Vývoj krajiny, história

Za posledných 74 rokov sa štruktúra predmetnej krajiny rapídne zmenila. Na Obrázkoch 22 až 26 môžeme pozorovať zmeny najmä v súvislosti s budovaním rekreačných oblastí a lyžiarskych stredísk. V zmysle platných strategických dokumentov ako aj nadradenej územnoplánovacej dokumentácie sa územie obce Horná Lehota zaraďuje medzi strediská rekreácie a cestovného ruchu. Strediskami rekreácie sú Tále, Krpáčovo a Chopok Juh. Príslušné katastrálne územie, kvalita prírodného prostredia a technické zabezpečenie územia poskytuje podmienky na dlhodobú aj krátkodobú rekreáciu. V katastrálnom území sa začali cielene budovať rekreačné zariadenia v polovici minulého storočia, ktoré boli orientované na celoročnú rekreáciu. Letnú rekreáciu dopĺňajú vodné plochy – vodná nádrž Krpáčovo a prírodné kúpalisko Tále.
V roku 1954 bola na južných svahoch Chopku spustená do prevádzky prvá sedačková lanovka Srdiečko – Kosodrevina a následne v roku 1957 sedačková lanovka Kosodrevina – Chopok. Výstavba týchto lanových dráh podnietila aj výstavbu ubytovacieho charakteru. V roku 1958 svoje brány otvoril hotel Srdiečko pri údolnej stanici lanovej dráhy. Následne sa v Bystrej doline začalo s výstavbou ubytovacích zariadení rôzneho typu.

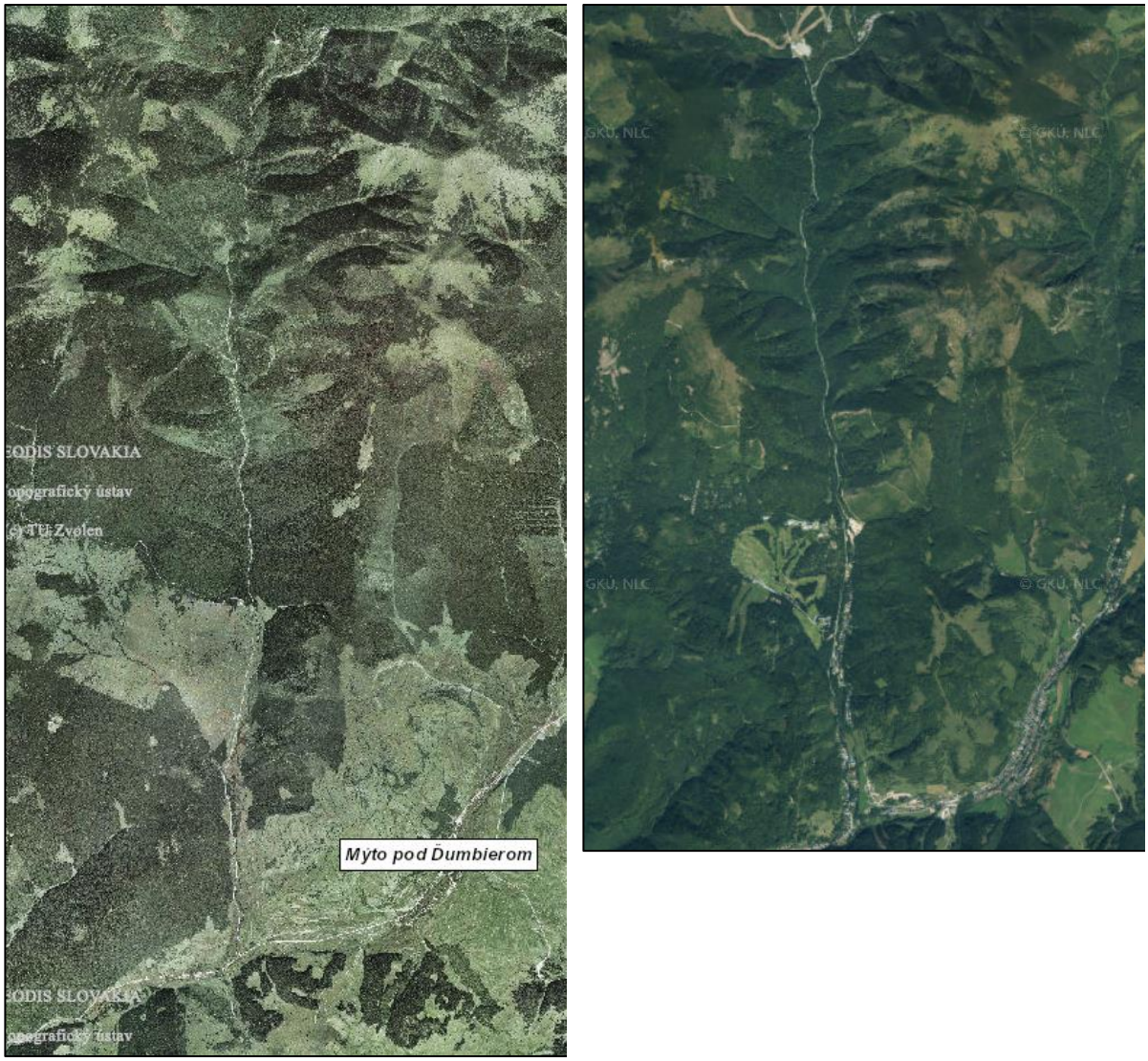

Obrázok 22: Porovnanie krajinnej štruktúry Bystrej doliny na ortofotomapách - r. 1950 (vľavo) a r. 2024 (vpravo)

Obrázok 23: Tále – prvé vojenské mapovanie v r. 1764 – 1787 (vľavo), druhé vojenské mapovanie v r. 1810 – 1869 (vpravo)

Obrázok 24: Tále – ortofomapa r. 1950

Obrázok 25: Tále – ortofomapa r. 2010

Obrázok 26: Tále – ortofomapa r. 2024

1.7. Právna ochrana územia

Záujmové územie sa nachádza v ochrannom pásme NP Nízke Tatry, čiže je v pôsobnosti Správy NAPANT. Hranica vlastného územia NAPANT prebieha cca 1,35 km severne od záujmového územia.
V ochrannom pásme NAPANT platí podľa § 13 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov 2. stupeň územnej ochrany.
NAPANT bol vyhlásený NV SSR č. 119/1978 Zb. o Národnom parku Nízke Tatry, ktorý bol neskôr nahradený NV SR č. 182/1997 Z. z. o Národnom parku Nízke Tatry. Jeho ochranné pásmo má podľa tohto nariadenia výmeru 110 162 ha.

Záujmové územie nezasahuje do žiadnych maloplošných chránených území, území Natura 2000, biosferických rezervácií, ramsarských lokalít, území svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (UNESCO). V území sa nenachádzajú ani žiadne chránené stromy podľa osobitných predpisov.

V roku 2020 bol pre okres Brezno aktualizovaný Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Brezno (Doletina,I. a kol., 2020). RÚSES vyčleňuje v širšom okolí záujmového územia nasledovné prvky ÚSES a ekologicky významné prvky bez legislatívnej ochrany:

- ***NRBc1 Ďumbierske Nízke Tatry***
  Má výmeru 14 536,06 ha. Jadrami biocentra sú na území okresu NPR Skalka a NPR Pod Latiborskou hoľou. Rôznorodosti geologického substrátu, členitosti reliéfu, značnému výškovému rozpätiu až do alpínskeho stupňa zodpovedá aj pestrosť rastlinných a živočíšnych spoločenstiev s viacerými chránenými a endemickými druhmi.
- ***RBk6 Tok Bystrianka***
  Navrhovaná dĺžka/šírka/výmera: 11 819 m / 104,2 m / 80,23 ha. Vedie dolinou toku Bystrianka od NRBc Ďumbierske Nízke Tatry k NRBk Hron. Prechádza rekreačnou oblasťou Tále, sídlom Bystrá, zastavanými plochami a priemyselným areálom časti obce Valaská (Piesok). Plní funkciu hydricko-terestrického biokoridoru. Manažmentové opatrenia: MO 23 realizovať renaturáciu prvku (najmä v urbanizovaných oblastiach) – sprírodnenie vodných tokov a plôch, obnova brehových porastov, sprietočnenie ramien a pod.; MO 36 vylúčiť, resp. podstatne obmedziť používanie chemických prípravkov, minerálnych hnojív a hnojovice v okolí vodných a mokraďových ekosystémov; MO 51 neurbanizovať plochy vymedzených prvkov RÚSES (vrátane zariadení stacionárnej rekreácie a CR); MO 52 cielene odstraňovať nepôvodné, predovšetkým inváz ne druhy a zamedziť ich rozširovaniu.
- ***GL6 Genofondová lokalita Ďumbier - juh***
  Nachádza sa v oblasti sútoku s Čiernou vodou a pod ním. Má výmeru 9,5 ha. Zastúpené sú slatiny s vysokým obsahom báz (7230) a lužné vŕbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0*). Manažmentové opatrenia: MO 26 zabrániť ďalšej regulácii vodného toku; MO 35 udržiavať, resp. zväčšiť plochu mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch, ponechať ich bez výsadby drevín a zabezpečiť primeranú starostlivosť; MO 36 vylúčiť, resp. podstatne obmedziť používanie chemických prípravkov, minerálnych hnojív a hnojovice v okolí vodných a mokraďových ekosystémov; MO 38 kosiť a následne odstraňovať biomasu 1x ročne; MO 47 vylúčiť používanie ťažkých mechanizmov v mokradiach; MO 52 cielene odstraňovať nepôvodné, predovšetkým inváz ne druhy

a zamedziť ich rozširovaniu.

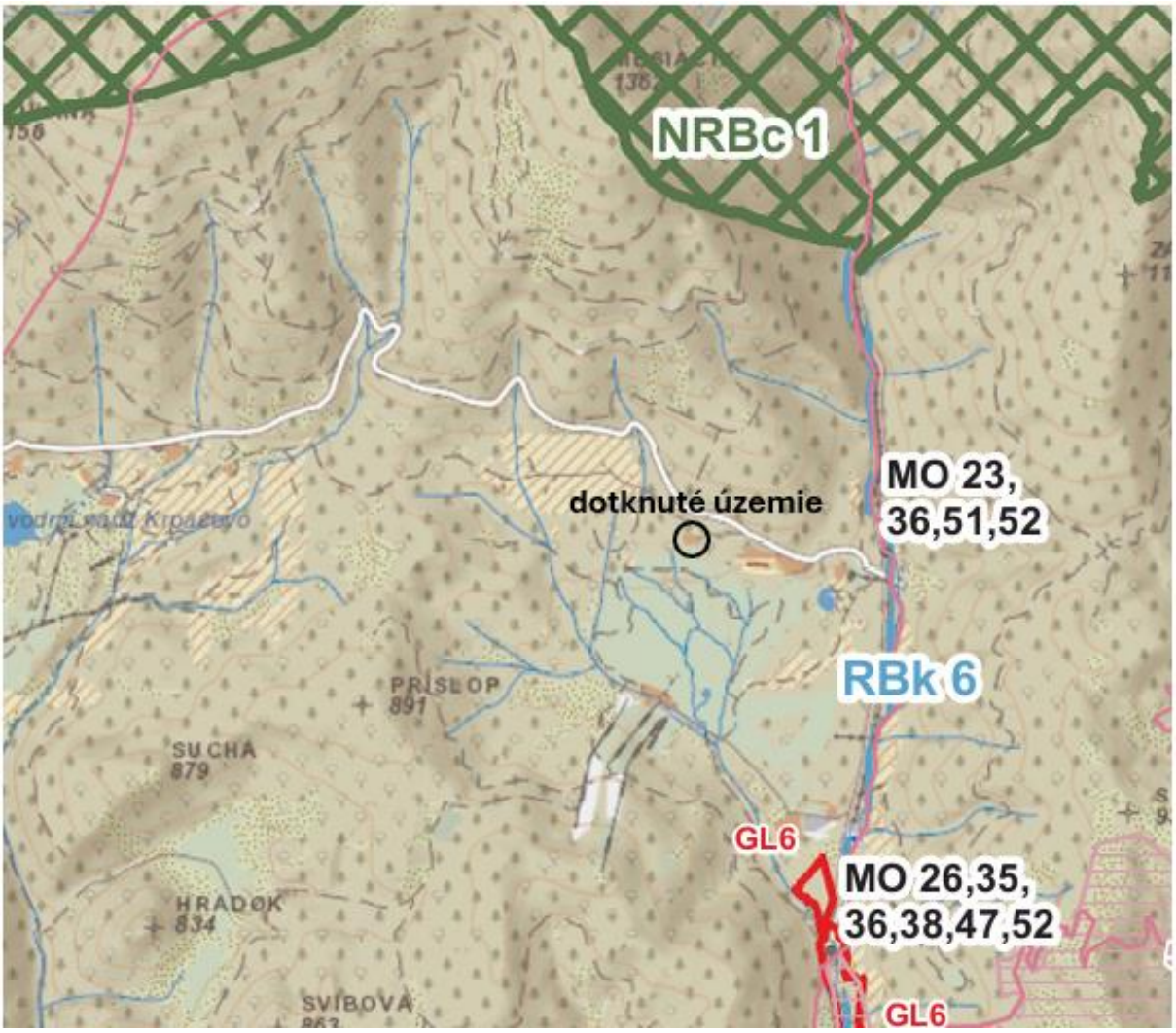

Obrázok 27: Výrez z RÚSES okresu Brezno

Dotknuté územie sa nachádza v CHVO Nízke Tatry – východná časť, je situované vo vonkajšom pásme II. stupňa hygienickej ochrany vodárenského zdroja - prameň Bystrá, („Tále - Chlórovňa“). Pre podzemný zdroj pitnej vody „Tále – Chlórovňa“ je určené ochranné pásmo hygienickej ochrany I. a II. stupňa (vnútorné a vonkajšie) rozhodnutím OÚ v Brezne, odbor tvorby a ochrany životného prostredia č. ŠVS 2005/98/99 Ing. Pe, ev. č. § 19/3/99 z 21.12.1999.

Priamo v dotknutom území sa nenachádzajú žiadne kultúrne či historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické ani paleontologické náleziská a rovnako žiadne významné geologické lokality.

2. Vizuálno-optické vlastnosti a rozľahlosť krajinného priestoru

2.1. Vizuálna rekognoskácia terénu

Vizuálny vnem je základná informácia, ktorú získame o krajinnom prostredí. Väčšinu videnej krajiny vieme objektívne charakterizovať, pretože oko je fyzikálnou optickou sústavou. Videný obraz nám predstavuje reálne pozorovanú krajinu. Určuje nám, čo konkrétne v krajine vidíme, do akej vzdialenosti a do akej šírky.

Krajinu môžeme vnímať v pohľadoch:

- cirkoramatických – rozhľad po celom obvode krajiny, až 360°;
- panorámy – rozhľad 90°-120°;
- sektorálnych snímok normálneho videnia (rozhľadu) – rozhľad 54°- 60°;
- detailov, ktoré sme schopní vidieť na istú vzdialenosť.

Pozorovaná krajiny je vnímaná ako objekt ohraničený siluetou vzdialených horizontov a hraničného horizontu – obzoru. Každá krajina má svoje individuálne vizuálne vlastnosti – veľkosť, rozľahlosť, dohľadnosť, otvorenosť výhľadu a pod. V prípade identifikácie charakteristického vzhľadu krajiny je potrebné identifikovať a vytriediť všetky významné pohľady.

Obrázok 28: Súčasný Hotel Golf – južný pohľad z golfového ihriska

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 29: Súčasný Hotel Golf – východný pohľad z hotelového parkoviska
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 30: Súčasný Hotel Golf – západný pohľad z priľahlej plochy pre šport
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 31: Súčasný Hotel Golf – pohľad z vtáčej perspektívy
Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

2.2. Optometrické parametre krajinného priestoru, vizuálne polia

Pre vnímanie krajinného priestoru majú pohyby očí a fixácia zraku pozorovateľa na sledovaný objekt veľký význam.

Viditeľnosť rôznych znakov v krajine možno rozdeliť do nasledovnej škály:

- ostrý (s detailmi), zreteľný, jednoznačne identifikovateľný;
- rozoznateľný, primerane viditeľný;
- slabo viditeľný, rozoznanie detailov na nízkej úrovni;
- nejasný, rozmazaný, slabo až neviditeľný.

Vzdialenosť, na ktorú môžeme rozoznať rôzne objekty, odhad vzdialenosti a veľkosť objektov klasifikujeme nasledovne:

- *blízka vzdialenosť (blízke pohľady) - zreteľná viditeľnosť a rozoznanie detailov do 1,0 až 1,2 km*
  - detaily ľudskej postavy - 100 m,
  - detaily budov, listy stromov, drôt na stĺpe - 200 m,
  - stromy, stĺpy, okná na budove - 1 km;
- *stredne blízka vzdialenosť – oblasť primeranej viditeľnosti, cca od 1,2 km do 5,0 km*
  - štruktúra krajinnej pokrývky,
  - rozoznanie jednotlivých stavebných objektov, budov,
  - stavebné objekty (domy, budovy, cesty) až do 5 km,
  - siluety budov, vystupujúce komíny a iné dominanty,
  - siluety horizontov a objekty na siluete;
- *stredne ďaleká vzdialenosť – oblasť slabej viditeľnosti, cca od 5,0 km do 15,0 km*
  - rozľahlé plochy,
  - rozoznanie veľkých objektov a skupín objektov,
  - siluety terénnych útvarov (les, veľké skupiny porastov);
- *ďaleká vzdialenosť (diaľkové pohľady) – cca od 15,0 km do 25,0 km a viac*
  - viditeľnosť celkov zložených z viacerých objektov, 18,0 – 25,0 km (VE, zjazdovky),
  - geomorfologické celky a ich časti (kopce, doliny....), 30 km,
  - dohľadnosť 25 -100 km podľa atmosférických podmienok,
  - siluety hôr, 100 - 150 km.

Vzhľadom na morfológiu krajiny, v ktorej sa nachádza záujmové územie (dolina Bystrá – opticky uzavretý priestor) boli vybrané hlavne vzdialené pozorovacie body viď Obrázok 32.

V zmysle uvedenej klasifikácie sa vybrané pozorovacie body P-4 a P-5 nachádzajú v stredne blízkej vzdialenosti. Pozorovacie body P-1, P-2, P-3 a P-7 sú v stredne ďalekej vzdialenosti. Pozorovací bod P-6 už považujeme za diaľkový pohľad.

Tabuľka 8: Pozorovacie body

Označenie pozorovacieho bodu		P-1	P-2	P-3	P-4	P-5	P-6	P-7
Názov lokality		Chopok – vrcholová stanica lanovky - pod Rotundou	Veľký Príslop	Dereše	Ski Tále – vrcholová stanica vleku A	MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica	Tlstý javor	Ungrovo
Zemepisná šírka	[°]	48.943038	48.941236	48.940425	48.861420	48.836062	48.68904	48.760571
Zemepisná dĺžka	[°]	19.590379	19.606335	19.580085	19.588986	19.615785	19.65099	19.640197
Výška pohľadu	[km]	2,24	2,11	2,45	0,93	0,93	1,20	2,29
Pohľad		severný	severný	severný	južný	južný	južný	južný
Vzdušná vzdialenosť pozorovacieho bodu od záujmového územia	[km]	7,62	7,48	7,39	1,49	4,59	21,06	13,13
Obrázok č.		33	34	35	36	37	38	39

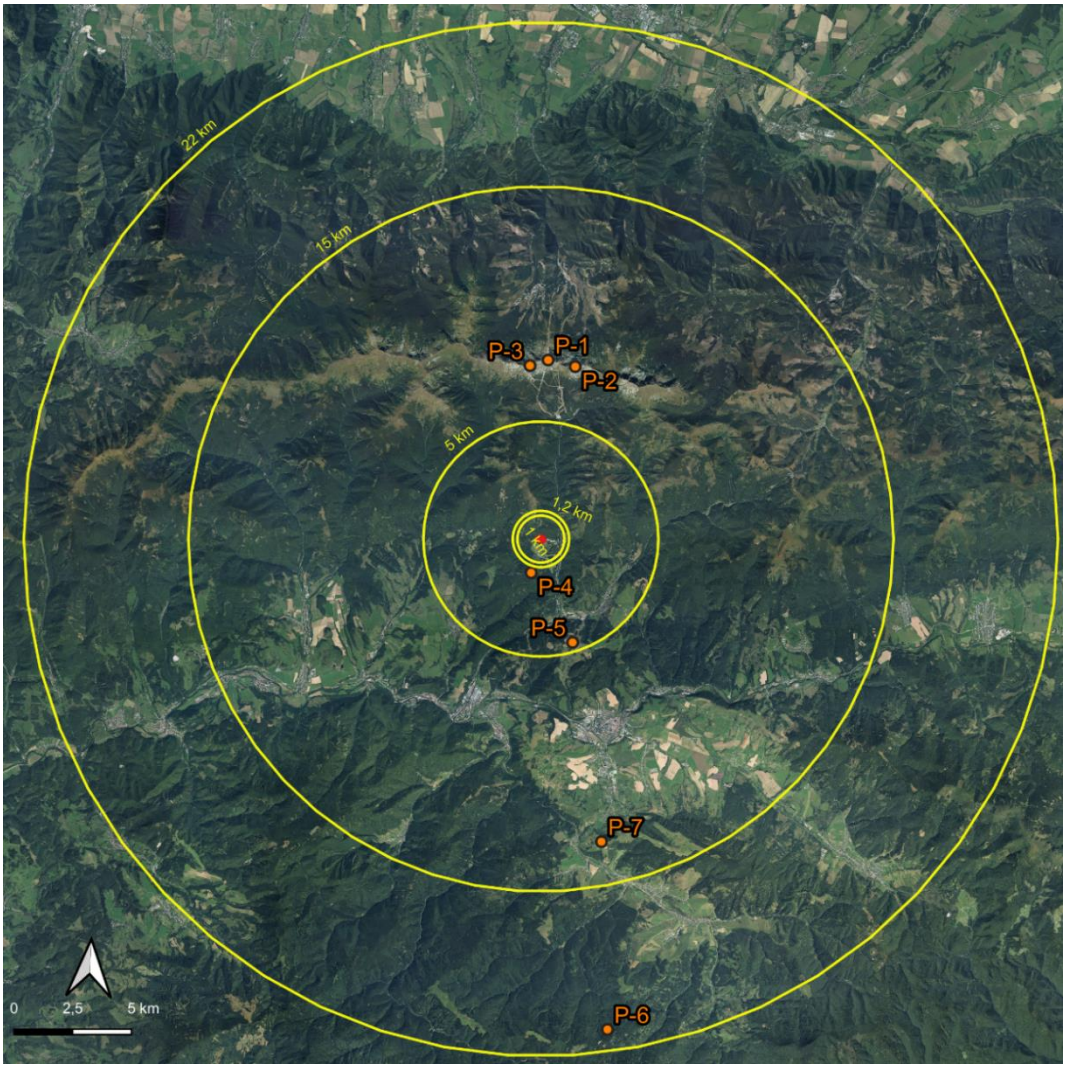

Obrázok 32: Umiestnenie pozorovacích bodov

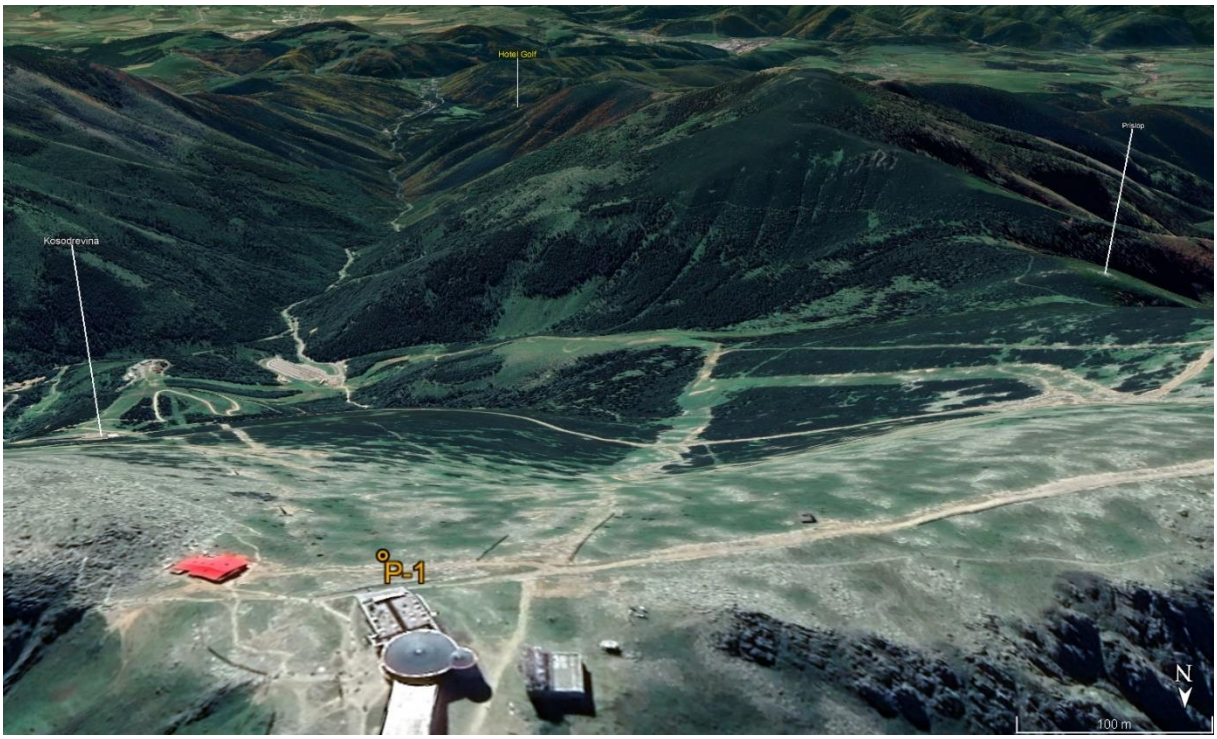

Obrázok 33: Pozorovací bod P-1 - Chopok – vrcholová stanica lanovky - pod Rotundou, 3D pohľad z výšky 2,24 km

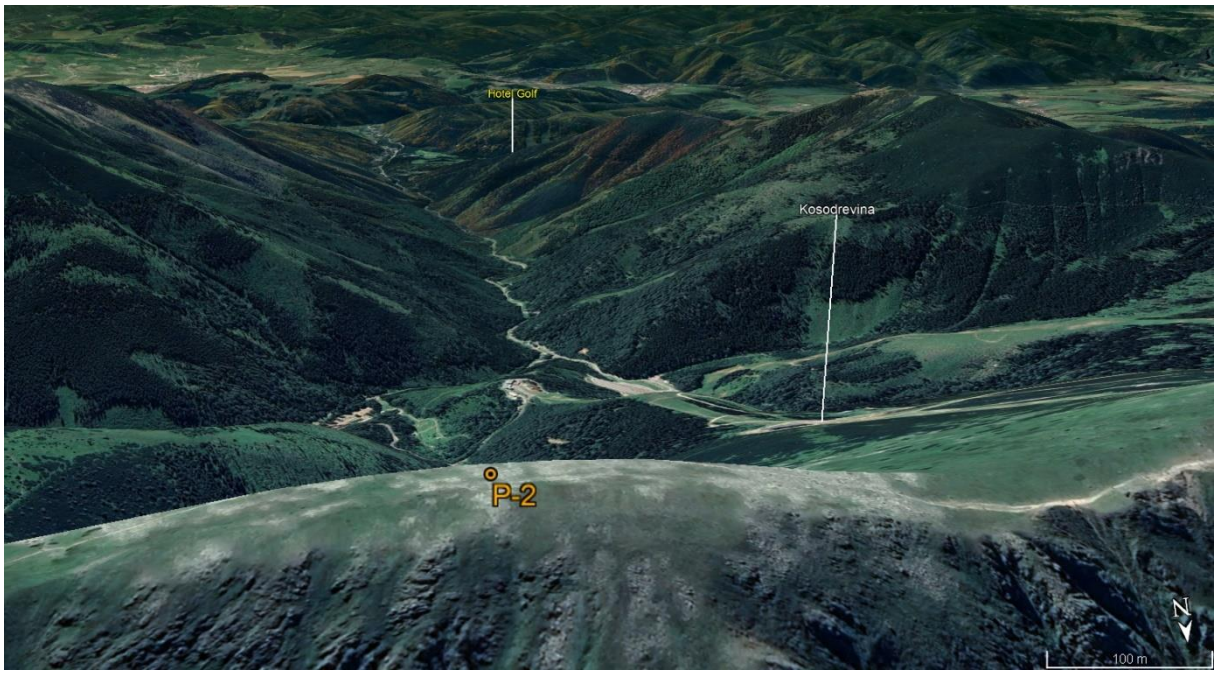

Obrázok 34: Pozorovací bod P-2 - Veľký Príslop, 3D pohľad z výšky 2,11 km

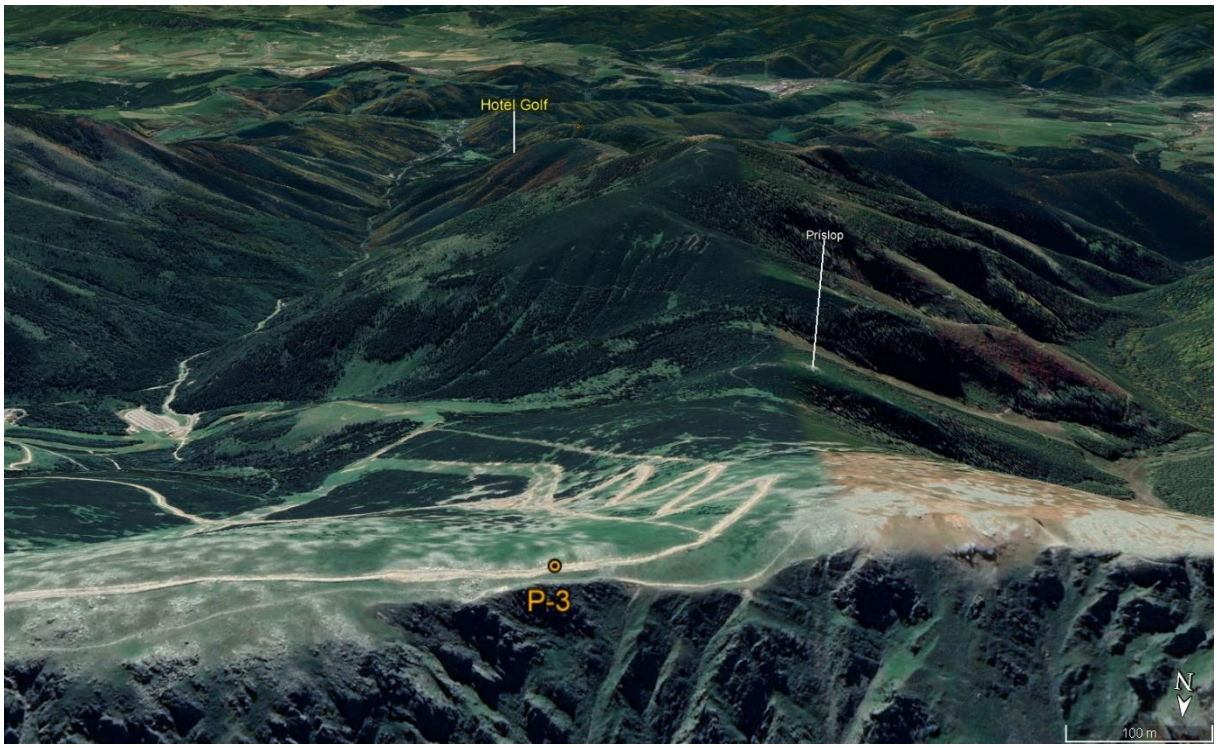

Obrázok 35: Pozorovací bod P-3 - Dereše, 3D pohľad z výšky 2,45 km

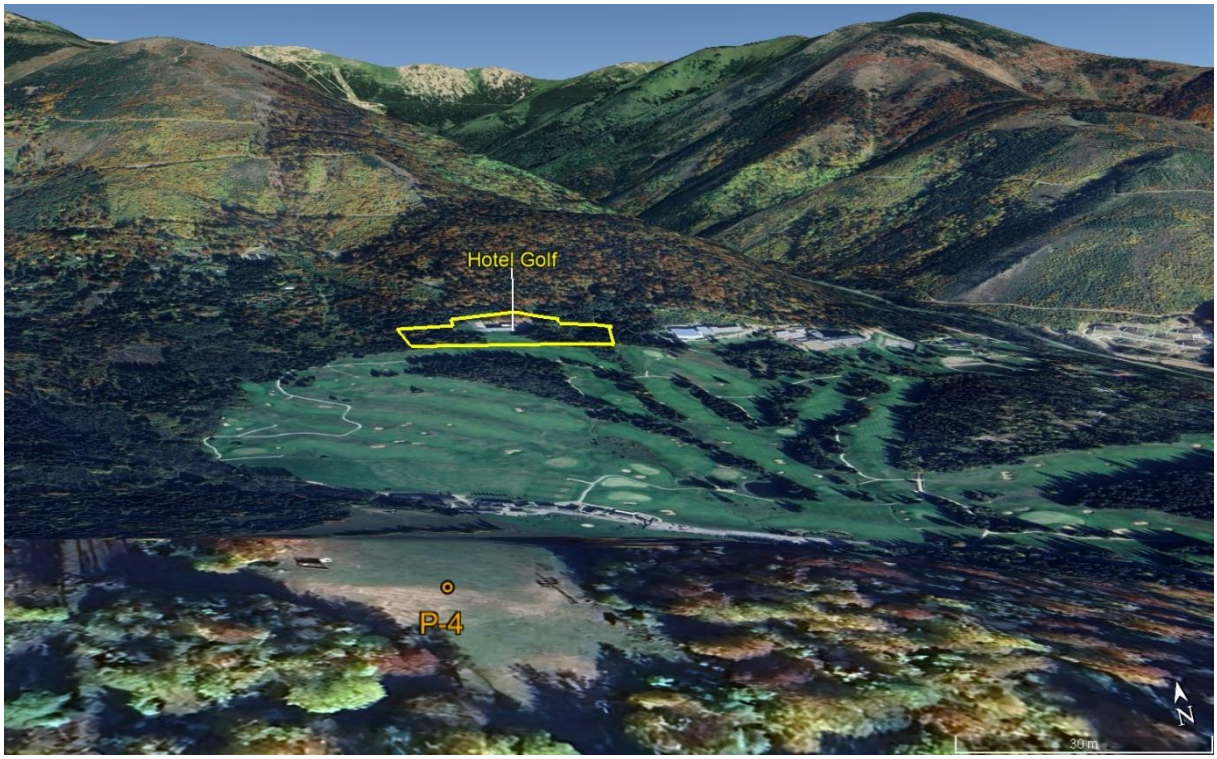

Obrázok 36: Pozorovací bod P-4 - Ski Tále – vrcholová stanica vleku A, 3D pohľad z výšky 0,93 km

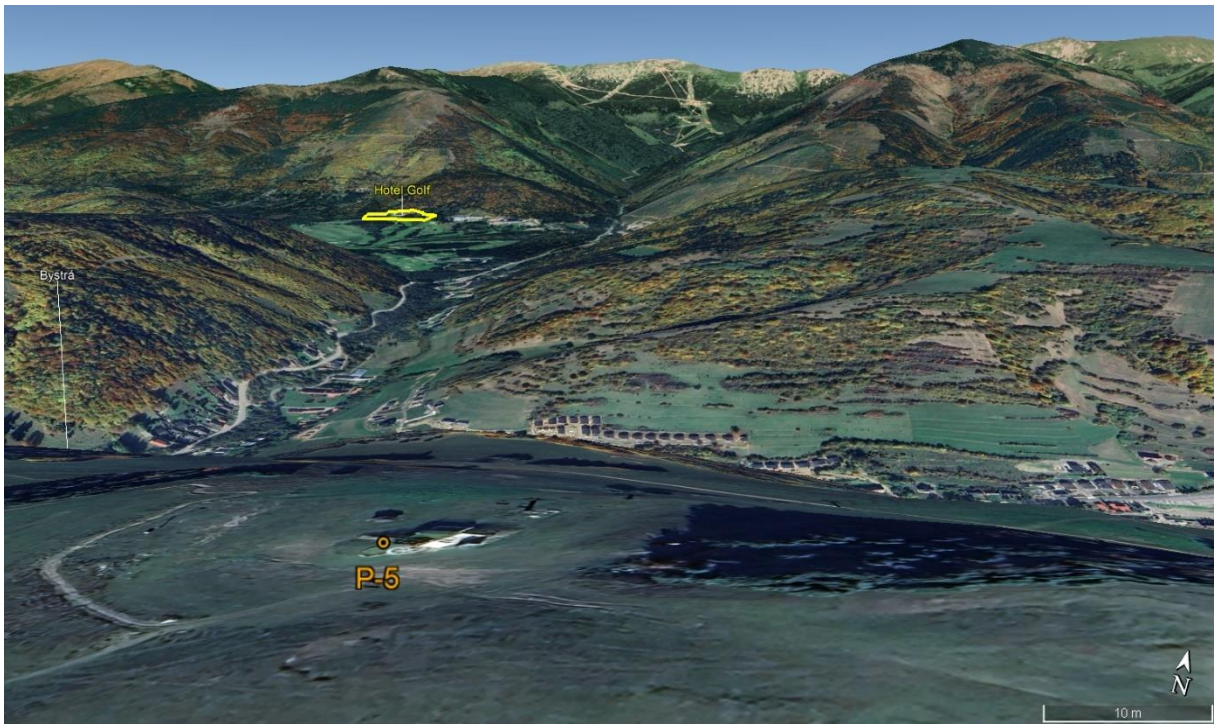

Obrázok 37: Pozorovací bod P-5 - MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica, 3D pohľad z výšky 0,93 km

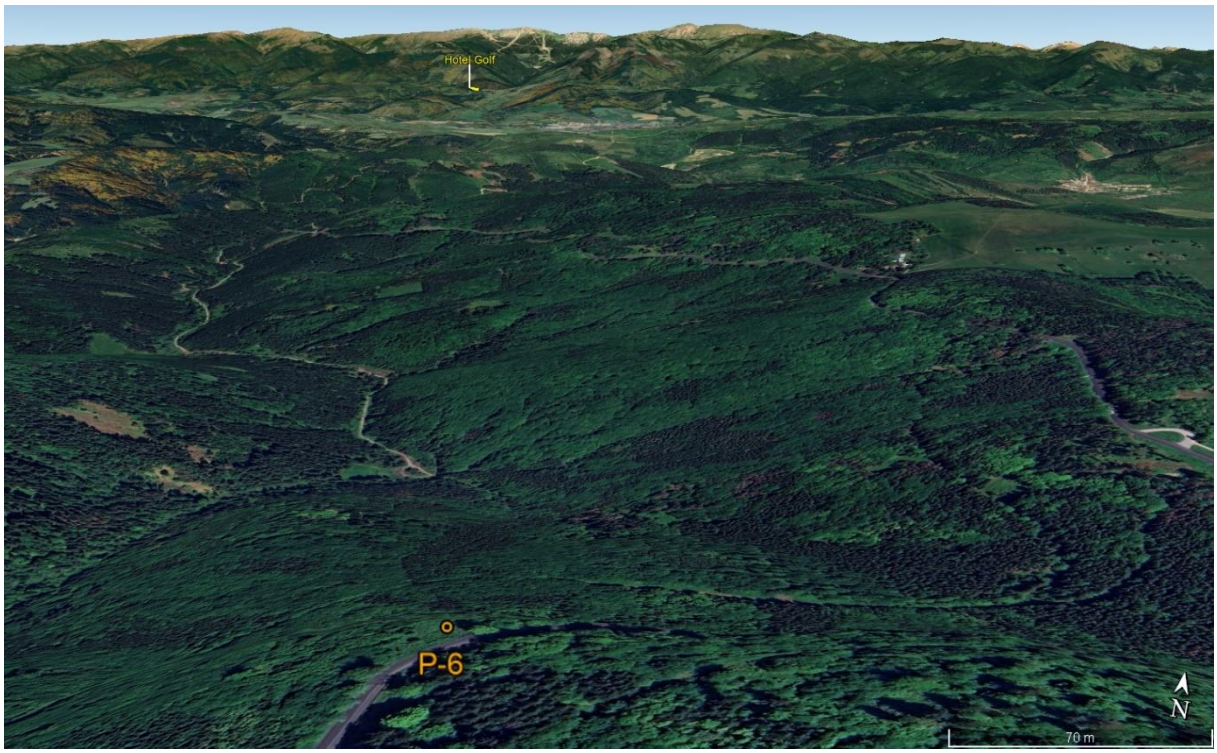

Obrázok 38: Pozorovací bod P-6 - Tlstý javor, 3D pohľad z výšky 1,20 km

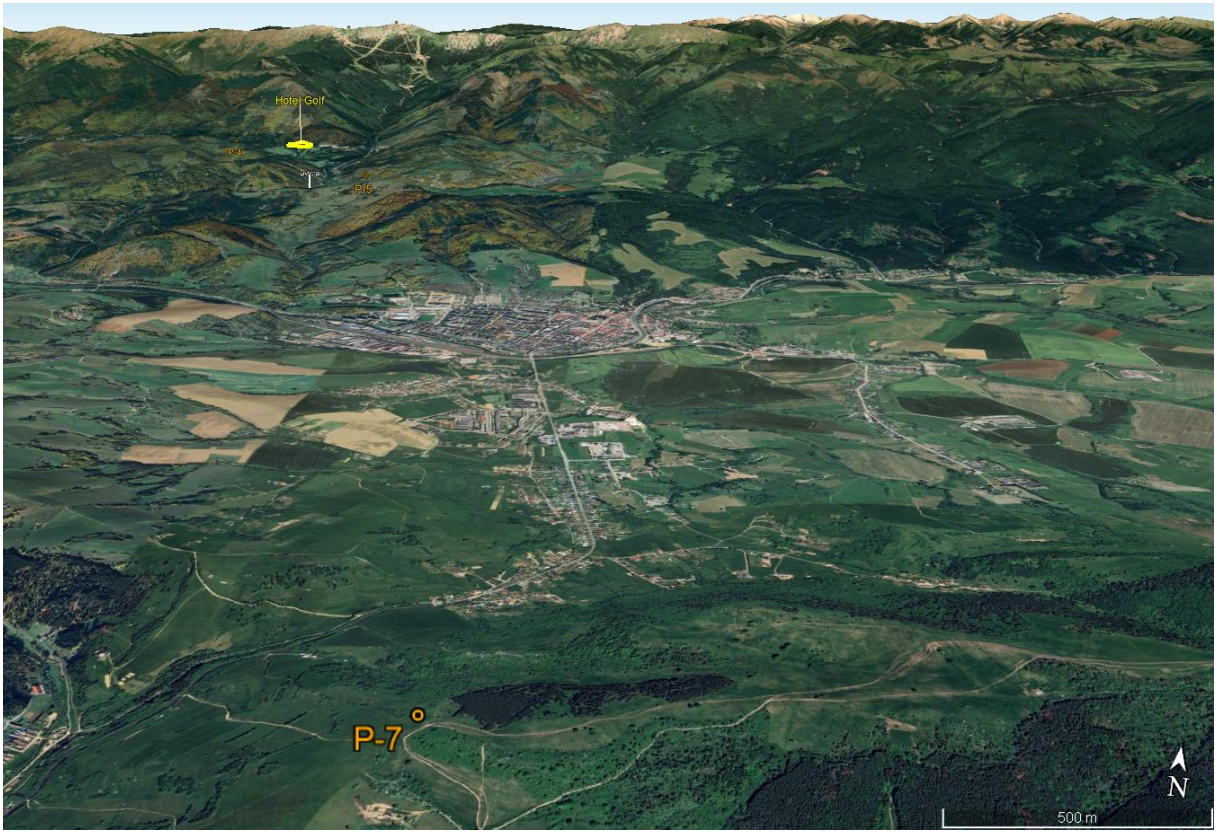

Obrázok 39: Pozorovací bod P-6 - Ungrovo, 3D pohľad z výšky 2,29 km

V súlade s vymedzenými vzdialenosťami, v rámci ktorých je záujmové územie pozorované a hodnotené sa pohybujeme v troch vizuálnych pásmach (viď Obrázok 32):

- 1. vizuálne pásmo – stredne blízka vzdialenosť - oblasť primeranej viditeľnosti;
- 2. vizuálne pásmo – stredne ďaleká vzdialenosť - oblasť slabej viditeľnosti;
- 3. vizuálne pásmo – ďaleká vzdialenosť - diaľkové pohľady.

V jednotlivých vizuálnych pásmach je možné kvantifikovať vizuálne charakteristiky krajiny a identifikovať ich prostredníctvom merateľných údajov – je možná determinácia veľkosti, rozľahlosti, dĺžky pozorovaných objektov, vzdialenosti vzhľadom na podmienky daného výhľadu. Pre hodnotenie dohľadnosti (viditeľnosti pozorovaných objektov) záujmového územia z vybraných pozorovacích bodov sme použili nasledovnú škálu:

- A – vynikajúca viditeľnosť a dohľadnosť, bez prítomnosti vizuálnych bariér, pri vhodných atmosférických podmienkach je viditeľnosť absolútna;
- B – veľmi dobrá viditeľnosť, s možnými vizuálnymi bariérami, ktorých výška nie je statická (napr. vegetácia);
- C – dobrá až podmienečne dobrá resp. znížená viditeľnosť v závislosti od atmosférických podmienok, prítomnosť vizuálnych bariér je možná, vertikálne vizuálne bariéry nedosahujú nadštandardné rozmery;
- D – slabá viditeľnosť, v popredí sa vyskytujú vizuálne bariéry, ktoré zakrývajú výhľad, resp. zužujú pozorovací uhol, vertikálne vizuálne bariéry dosahujú veľké rozmery, ktoré sú nemeniteľné,

- E – objekty nie sú viditeľné, pozorované objekty a celky sú zakryté vizuálnymi bariérami, ktoré vyplývajú z typu reliéfu alebo z krajinných prvkov.

Tabuľka 9: Viditeľnosť navrhovaného areálu Golf Hotel Tále z vybraných pozorovacích bodov

Pozorovací bod	Názov lokality	Vzdušná vzdialenosť pozorovacieho bodu od záujmového územia [km]	Typ viditeľnosti pozorovaného objektu	Prítomnosť výrazných vizuálnych bariér	Obrázok č.
P-1	Chopok – vrcholová stanica lanovky - pod Rotundou	7,62	E	áno	40
P-2	Veľký Príslop	7,48	E	áno	41
P-3	Dereše	7,39	E	áno	42
P-4	Ski Tále – vrcholová stanica vleku A	1,49	B	nie	43
P-5	MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica	4,59	C	čiastočne áno	44
P-6	Tlstý javor	21,06	E	áno	45
P-7	Ungrovo	13,13	E	áno	46

Obrázok 40: Výhľad z pozorovacieho bodu P-1 - Chopok – vrcholová stanica lanovky – pod Rotundou – vzdušná vzdialenosť 7,62 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Žiadna viditeľnosť navrhovaného areálu Golf Hotela Tále. Prítomnosť vizuálnych bariér – reliéf.

Obrázok 41: Výhľad z pozorovacieho bodu P-2 – Veľký Príslop – vzdušná vzdialenosť 7,48 km

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Žiadna viditeľnosť navrhovaného areálu Golf Hotela Tále. Prítomnosť vizuálnych bariér – reliéf.

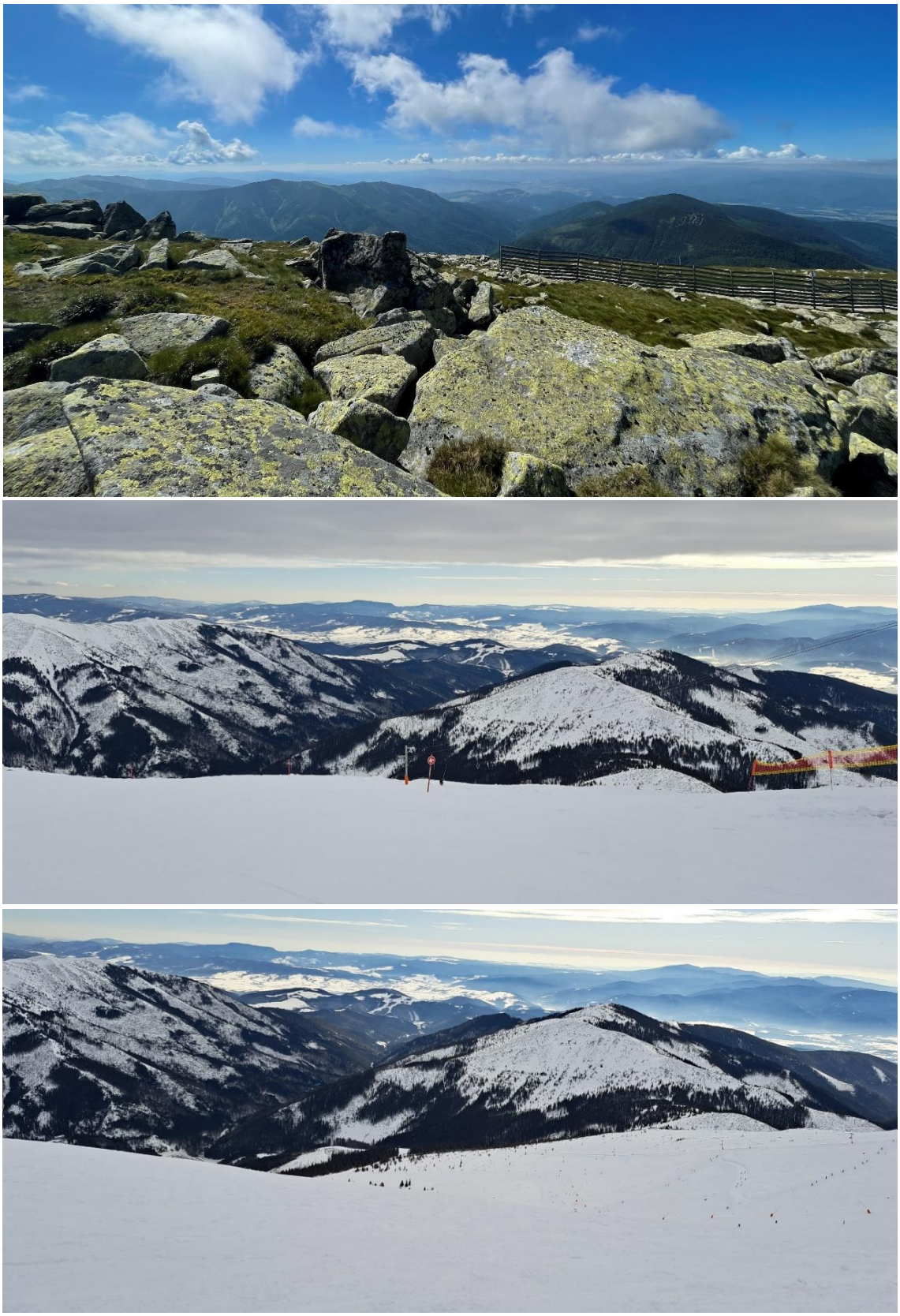

Obrázok 42: Výhľad z pozorovacieho bodu P-3 - Dereše – vzdušná vzdialenosť 7,39 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Žiadna viditeľnosť navrhovaného areálu Golf Hotela Tále. Prítomnosť vizuálnych bariér – reliéf.

Obrázok 43: Výhľad z pozorovacieho bodu P-4 - Ski Tále – vrcholová stanica vleku A – vzdušná vzdialenosť 1,49 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Dobrá až podmienečne dobrá viditeľnosť (znížená v závislosti od atmosférických podmienok). Vizuálne bariéry sú prítomné len v podobe lesného porastu, dosahujúceho štandardné rozmery.

Obrázok 44: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 5 – MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica – vzdušná vzdialenosť 4,59 km

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Slabá viditeľnosť navrhovaného areálu Golf Hotela Tále, výrazne závislá od atmosférických podmienok. Prítomnosť vizuálnych bariér – reliéf, vegetačný porast.

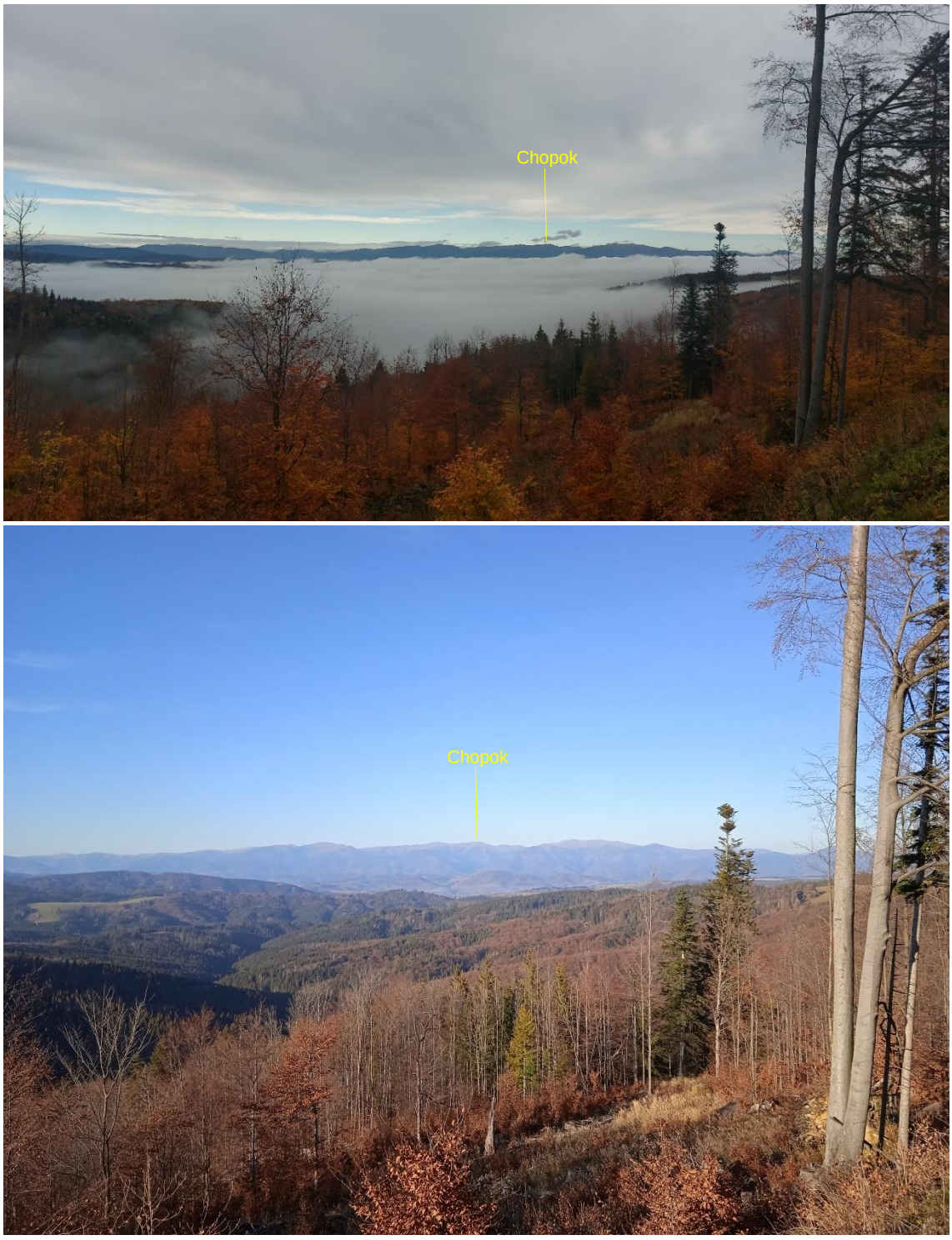

Obrázok 45: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 6 – Tlstý javor – vzdušná vzdialenosť 21,06 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Žiadna viditeľnosť navrhovaného areálu Golf Hotela Tále. Prítomnosť vizuálnych bariér – reliéf.

Obrázok 46: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 7 – Ungrovo – vzdušná vzdialenosť 13,13 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Žiadna viditeľnosť navrhovaného areálu Golf Hotela Tále. Prítomnosť vizuálnych bariér – reliéf.

Pri hodnotení viditeľnosti navrhovaného areálu Golf Hotela Tále boli zvolené pozorovacie body na S a J strane, vzhľadom na situovanie v doline Bystrá, tiahnucej sa zo severu na juh a neprístupnosť terénu na V a Z strane. V percentuálnom vyjadrení celkovej potenciálnej

výhľadovosti je možné konštatovať, že z viac ako 70 % vizuálnych sektorov (viď Tabuľka 9) bude navrhovaný areál Golf Hotel Tále hlavne vzhľadom na členitosť reliéfu pred zrakom pozorovateľov skrytý. Tieto vizuálne pásma (sektory) reprezentujú pozorovacie body P-1, P-2, P-3, P-6 a P-7. Z ostatných hodnotených pozorovacích lokalít (P-4, P-5) bude areál hotela viditeľný. Najlepšia viditeľnosť navrhovaného areálu bude priamo z golfového ihriska. Túto lokalitu sme však nezahrnuli medzi pozorovacie body, keďže sa jedná o výhľad z bezprostrednej blízkosti pár desiatok metrov južne od navrhovaných objektov. Z ostatných strán bude areál z bezprostrednej blízkosti stále skrytý, a to vďaka dominantnému smrekovému porastu a morfológii okolitého terénu.

2.3. Vizuálna exponovanosť krajinného priestoru

Vizuálna exponovanosť sa chápe ako výraznosť a významnosť krajinného priestoru alebo pozorovaného objektu v krajine z určitých charakteristických miest. Je daná viditeľnosťou a dominanciou objektov. Exponovanosť je podmienená tak viditeľnosťou ako aj významom pozorovaného objektu, pričom význam je daný prítomnosťou vzácnych, ojedinelých alebo zaujímavých objektov, alebo častí krajiny.
Krajinný priestor pozorovaný z jednotlivých pozorovacích sektorov nie je vizuálne exponovaný. Je to dané predovšetkým geomorfologickými podmienkami doliny Bystrá. Areál hotela je navrhovaný v miernom svahu s južnou orientáciou vrchu Mesiačik (1 362 m n. m.), plynule napojenom na areál golfového ihriska. Pre blízky svah Mesiačika nie je v pozadí viditeľná žiadna panoráma.
K pozitívnym vizuálnym prvkom patrí zeleň, tvorená plochami zmiešaného lesa s dominanciou smreka a plochy zelene golfového ihriska. Ako líniový prvok je prítomný brehový porast bezmenných prítokov Čierneho potoka.

Obrázok 47: Exponovanosť existujúceho Hotela Golf
Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

V hodnotenom území boli v minulosti prítomné významné krajinné štruktúry v podobe pasienkov – táľov. Tie však utlmením poľnohospodárstva a najmä salašníctva postupne zanikli a nahradil ich na väčšine plochy smrekový porast príp. na podmáčaných miestach porast jelše, liesky, vŕby a pod. V rokoch 2000 – 2002 tu prebehla výstavba golfového areálu, ktorou sa zaniknuté biotopy podhorských kosných a spásaných lúk zmenili na intenzívne kosené trávniky. Tie sú popretkávané skupinkami nelesnej drevinovej vegetácie – väčšinou pozostatky smrekového porastu. Štruktúry podhorských kosných lúk zostali zachované v priestore lyžiarskeho areálu, ktorý sa nachádza na svahoch oproti golfovému ihrisku.
V území nie sú evidované historické (pamiatkové, archeologické) objekty/artefakty, ktoré by zvyšovali vizuálnu exponovanosť daného priestoru. Územie sa nachádza v OP NAPANT a nezasahuje do chránených území. Okolité chránené územia ani dominantná panoráma hrebeňa Nízkych Tatier nie sú z územia navrhovaného areálu ani jeho bezprostredného okolia viditeľné.
Vizuálnu exponovanosť hodnoteného územia dokumentuje Obrázok 47.

2.4. Vizualizácia krajinného priestoru a interpretácia vizuálnych vlastností krajiny

Vizualizácie navrhovaného areálu Golf Hotela Tále – letný aspekt

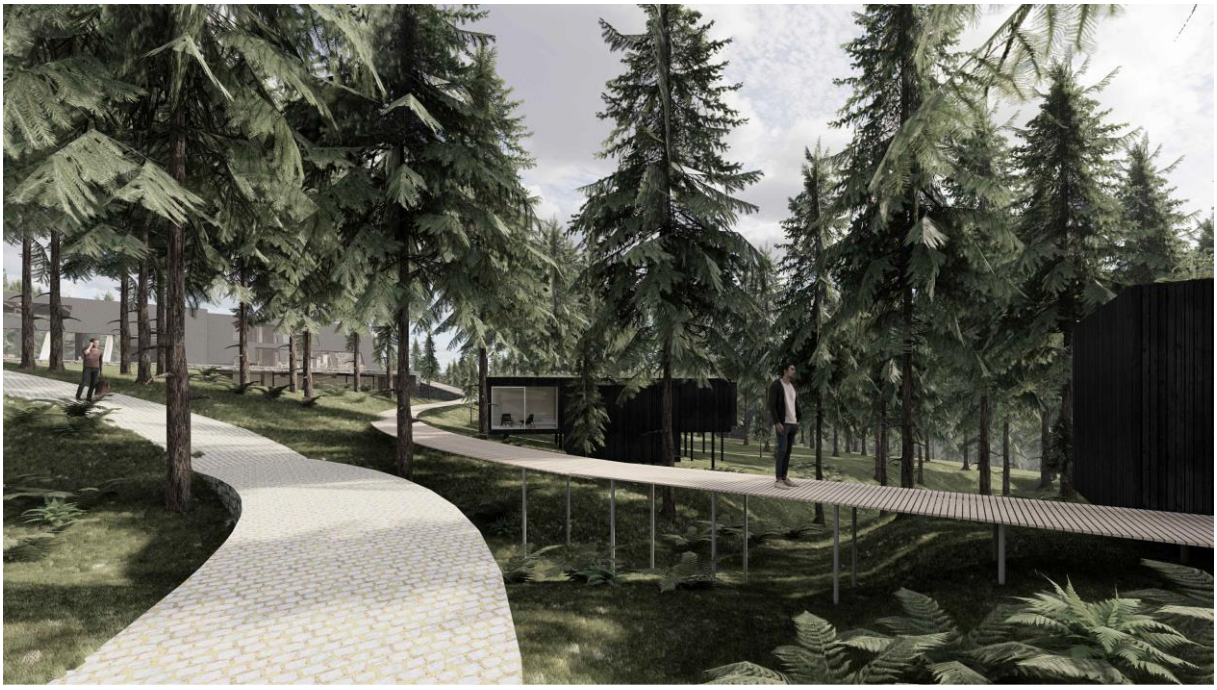

Vizualizácie navrhovaného areálu Golf Hotela Tále – zimný aspekt

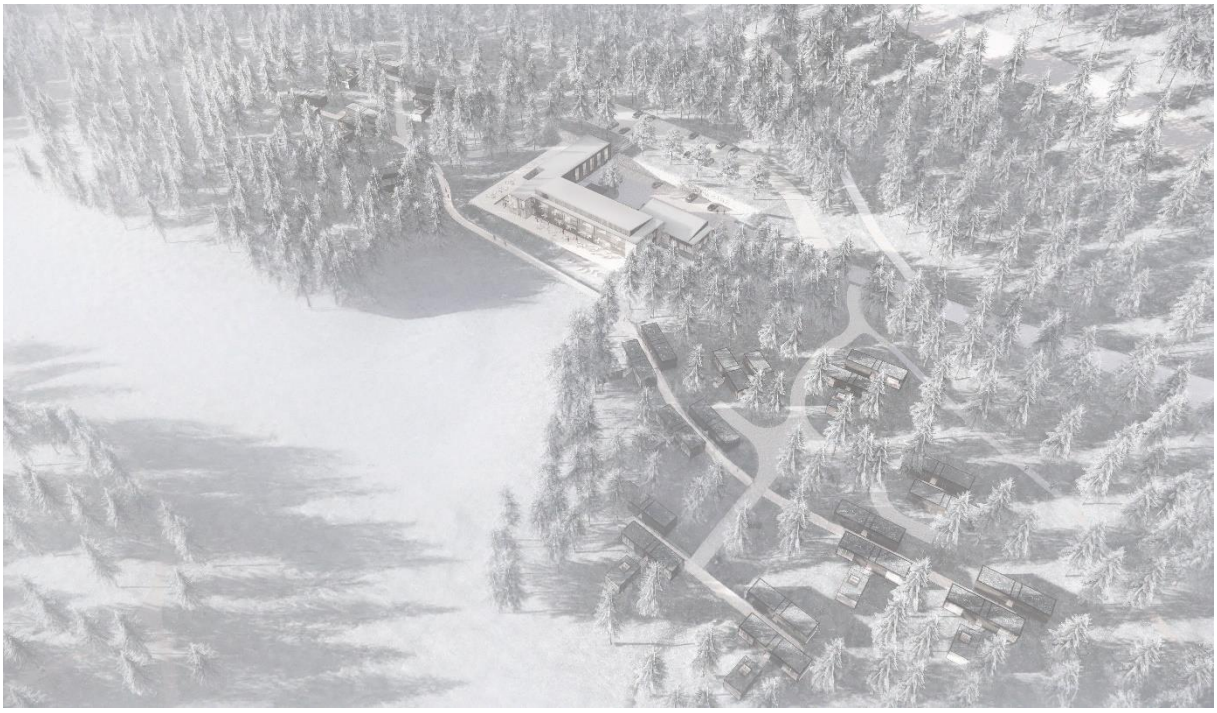

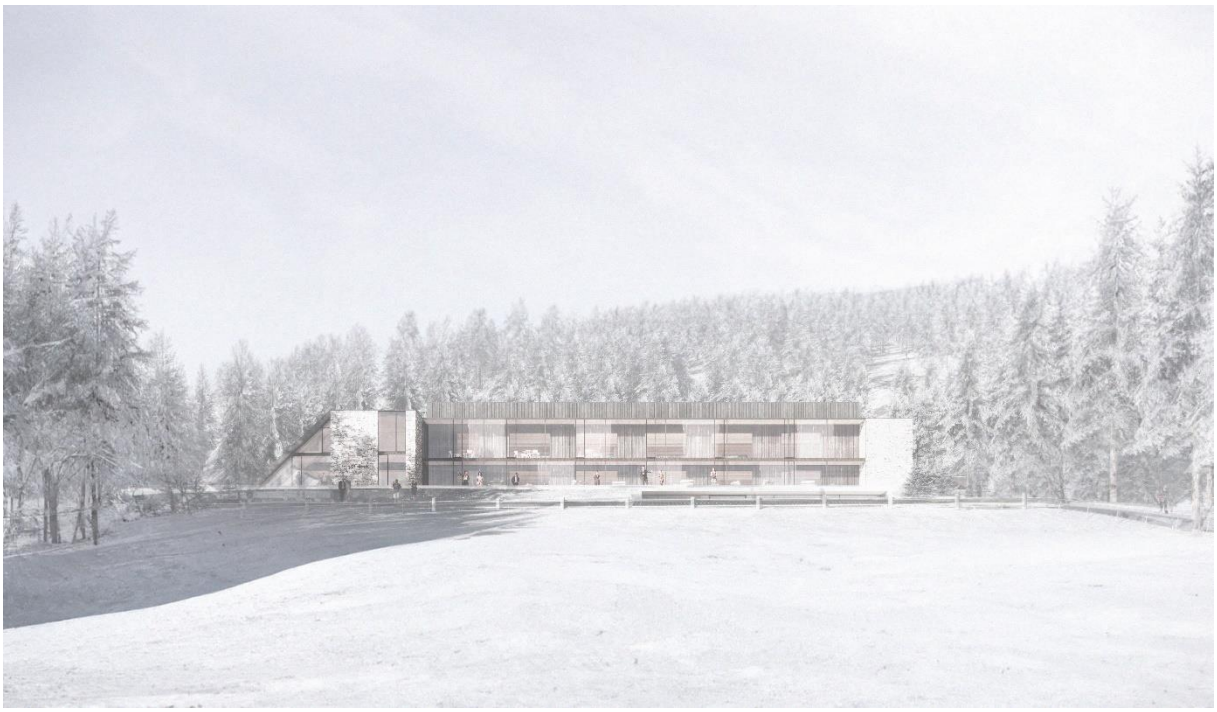

Vizualizácie navrhovaného areálu Golf Hotela Tále v porovnaní so súčasným stavom

golf resort
TÁLE

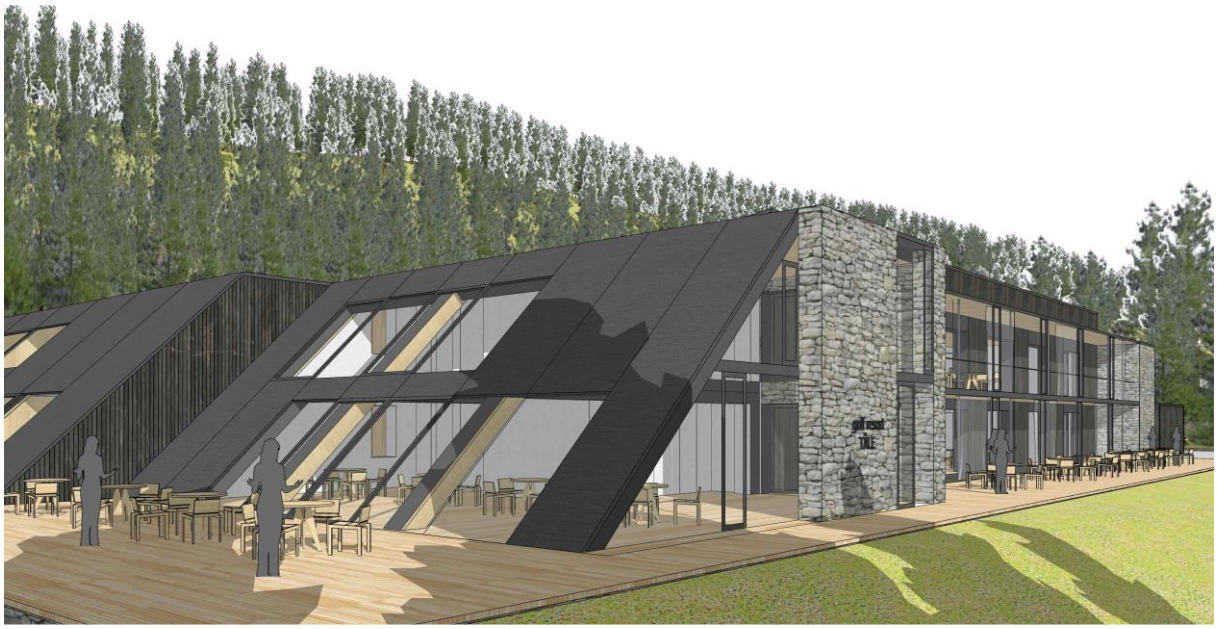

Severný pohľad na golfové ihrisko zo súčasného Hotela Golf resp. navrhovaného Hotela Golf Tále

Západný pohľad na prístupovú cestu zo súčasného Hotela Golf resp. navrhovaného Hotela Golf Tále

Južný pohľad na plochu pre športové aktivity resp. navrhované parkovisko z parkoviska súčasného Hotela Golf resp. navrhovaného vjazdu do podzemných priestorov technického vybavenia Hotela Golf Tále

Západný pohľad na prístupovú cestu z plochy pre športové aktivity súčasného Hotela Golf resp. z navrhovaného parkoviska Hotela Golf Tále

3. Identifikácia vizuálnych znakov krajiny – krajinný obraz

3.1. Krajina ako súbor charakteristických znakov

Krajina je v zmysle metodického postupu MŽP SR tvorená základnými diferenčnými jednotkami, ktoré sú interpretované ako znaky. Týmto znakom sú pričleňované názvy, vlastnosti a charakteristiky. Znaky členíme na:

- *referenčné (rozlišovacie)* – súbor všetkých znakov, z ktorých sa krajina skladá;
- *typické* – prítomnosť podobných, opakovaných znakov;
- *špecifické* – vytvárajú individuálnu odlišnosť krajiny, originalitu, jedinečnosť; vyplývajú z komparatívnej analýzy hodnotení krajín medzi sebou; neopakovateľnosť špecifických znakov krajiny predurčuje dané územie byť vzácnym a jedinečným.

Znaky sa v krajine vyskytujú vedľa seba, či už ako susediace, alebo spolu nesusedia, ale súvisia. Objekty v krajine majú svoju veľkosť (rozmery), proporcie, textúru a farbu. Navzájom sa dopĺňajú a vytvárajú súlad, pokiaľ je krajina usporiadaná harmonicky.
Znaky svojim pôsobením v krajine vytvárajú vzťahy a asociácie. Najdôležitejším vzťahom znakov pre odvodzovanie súvislostí a hodnotenie vizuálnych vlastností krajiny je vzťah prvkov reliéfu a krajinných prvkov. Tento vzťah vymedzuje základný rámec, v ktorom sú znaky identifikované.

3.2. Komplexné vnímanie a definovanie krajinného obrazu

V minulosti sa v záujmovom území nachádzali intenzívne využívané pasienky – tále. Šlo o významne antropicky pozmenenú krajinu, historické krajinné štruktúry predstavujúce vzácne archaické agrokultúry, ktoré však zanikli spolu s chovom dobytka a pastierstvom. Pasienky ďalej neboli udržiavané ani kosbou a postupne zarástli náletmi drevín a krov.
Územie sa pre jeho atraktivitu začalo celoročne využívať pre športové a rekreačné účely. V lokalite Tále postupne vznikla nesúrodá individuálna výstavba menších ako aj väčších objektov ubytovacích kapacít, resp. súbory menších objektov (ako napr. zaniknutá zrubová osada, neskôr využívaná aj ako pioniersky tábor), viac menej ukrytá vizuálne v hustom lesnom poraste. V skutočnosti sa však jedná o nelesnú drevinnú vegetáciu, ktorá samovoľne, za absencie potrebných manažmentových opatrení, nahradila travinnobylinné zloženie pôvodných pasienkov. V území okrem ubytovacích kapacít vznikli aj plochy využívané pre šport ako prírodné kúpalisko a lyžiarske zjazdovky. V rokoch 2000 až 2002 bol v lokalite vybudovaný golfový areál. Na týchto plochách je už vykonávaná pravidelná údržba. Jedná sa síce o biotické, ale nepôvodné (antropogénneho pôvodu) štruktúry v území.
Nesúrodá výstavba pre rekreačné ubytovanie dodnes pokračuje aj v širšom okolí, najmä v lokalite Krpáčovo a susednom k. ú. obce Bystrá.
Na základe vyššie uvedeného môžeme konštatovať, že na formovaní krajinného obrazu záujmového územia a jeho okolia sa podieľajú tak prírodné prvky (reliéf, porasty vegetácie), ako aj antropogénne prvky (zástavba). Hlavným limitom vo vizuálnom vnímaní krajiny je reliéf uzavretej doliny Bystrá, ktorý určuje mieru výhľadov a rozsah videného krajinného priestoru. Hrebene svahov definujúce hranice doliny vytvárajú významné vizuálne bariéry. Ďalším významným limitom sú atmosférické podmienky, čo je zrejmé aj z fotodokumentácie

uvádzanej v kapitole *2.4 Vizualizácia krajinného priestoru a interpretácia vizuálnych vlastností krajiny*.
Záujmové územie je v súčasnosti funkčne využívané zhodne s navrhovaným stavom, teda ide o dočasné (krátkodobé) celoročné ubytovacie kapacity za rekreačným účelom. Areál hotela bude rozšírený o výstavbu chatiek, ktoré budú vizuálne ukryté v lesnom poraste a v podstate tak svojím charakterom a rozmiestnením naviažu na existujúcu mozaiku individuálnych chát severným až západným smerom. Východným smerom sa nachádzajú väčšie komplexy hotela Stupka a Partizán. Južná strana je zas tvorená športovými areálmi golfového a v pozadí lyžiarskeho strediska.
Ako už bolo popísané, navrhovaný areál Golf Hotel Tále sa nenachádza vo vizuálne exponovanom priestore. Viditeľný bude len z južnej strany, z plôch bezprostredne susediaceho golfového ihriska a zo zjazdových tratí náprotivného svahu lyžiarskeho strediska. Keďže sa jedná o územia využívané len sezónne a len pre športové aktivity, môžeme považovať navrhovaný areál hotela za takmer neviditeľný širokej verejnosti, zachovávajúci veľkú mieru súkromia pre ubytovaných hostí.
Súčasná vegetácia lokality nie je zhodná s pôvodnou potenciálnou vegetáciou charakteristickou pre toto územie. Nelesná drevinná vegetácia, umelo pestované trávniky golfového ihriska, sadovnícke úpravy v okolí rekreačných objektov, pravidelne kosené plochy zjazdových tratí vrátane všetkých obytných stavieb nepredstavujú krajinné štruktúry, do ktorých by navrhovaný areál Golf Hotel Tále koncepčne, vizuálne a urbanisticky nezapadal. Žiadne iné historicky, technicky alebo krajinársky významné dominanty neboli v záujmovom území identifikované.

4. Riziká zániku významných znakov

Revitalizáciou existujúceho Hotela Golf a nadväzujúcou výstavbou chatiek v jeho bezprostrednom okolí, pri deklarovaných len nevyhnutných výruboch a zachovaní mozaiky nelesnej drevinnej vegetácie pomedzi jednotlivé objekty nepredpokladáme zánik významných znakov súčasnej krajiny dotknutého územia.

5. Návrh opatrení na zachovanie žiaduceho stavu krajiny

5.1. Regulatívy a opatrenia ako nástroj na udržanie priaznivého stavu

Regulatívy a opatrenia vyplynú z konkrétneho stavebného projektu.

5.2. Zabezpečenia manažmentu krajiny a trvalého monitoringu

Odporúčame vykonanie porealizačného monitoringu dotknutého územia najneskôr do 3 rokov od sprevádzkovania nových objektov.